

AS FARMI PIIMATÖÖSTUS

2020. aasta auditeeritud konsolideeritud majandusaasta aruanne

Aruandeperioodi algus	1. jaanuar 2020
Aruandeperioodi lõpp	31. detsember 2020
Äriühingu ärinimi	AS Farmi Piimatööstus
Registrikood	10928619
Aadress	Linda 15, 41536 Jõhvi, Ida-Virumaa, Eesti
Telefon	+372 33 21404
E-post	piim@farmi.ee
Koduleht	www.farmi.ee
Tegevusala	Värske piima töötlemine, rõõsa koore tootmine Juustu- ja kohupiima tootmine Muude piimatoodete tootmine Valmistoitude tootmine (EMTAK 2008 kood 1051)
Audiitor	KPMG Baltics OÜ
Majandusaasta aruandele lisatud dokumendid	Sõltumatu audiitori aruanne Kasumi jaotamise ettepanek

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE.....	4
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	7
KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE.....	7
KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE.....	8
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	9
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	10
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE ARUANDE LISAD	11
1. Üldised andmed	11
2. Uute ja muudetud IFRS standardite ja IFRIC-i tõlgenduste rakendamine	11
3. Kasutatud arvestuspõhimõtted.....	18
4. Kriitilise tähtsusega raamatupidamisotsused, peamised ebakindluse allikad ja finantsriskid.....	31
5. Tütar- ja sidusettevõtted	39
6. Materiaalne põhivara	40
7. Kinnisvarainvesteeringud	41
8. Immateriaalne põhivara	42
9. Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud	44
10. Varud	44
11. Nõuded ja ettemaksed.....	45
12. Raha ja raha ekvivalendid.....	46
13. Aktsiakapital.....	47
14. Laenukohustused	48
15. Võlad ja ettemaksed	49
16. Maksud	49
17. Tulu kliendilepingutest.....	50
18. Müüdud toodangu kulu.....	50
19. Turustuskulud	51
20. Üldhalduskulud.....	51
21. Muud äritulud	51
22. Muud ärikulud	51
23. Finantstulud ja -kulud	52
24. Kommertspandid, hüpoteegid ja tagatised.....	52
25. Rendilepingud.....	53
26. Tehingud seotud osapooltega	55
27. Tingimuslikud kohustused.....	56
28. Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded	57
29. Bilansipäevajärgsed sündmused	61
KAHJUMI KATMISE ETTEPANEK.....	62

TEGEVUSARUANNE

AS Farmi Piimatööstus (edaspidi “Farmi”) on piimatoodete ja -brändi arendusettevõtte, mille põhitegevuseks on toorpiima ümbertöötlemine valmistoodanguks ning toodangu turustamine nii sise- kui välisesturul. Ettevõtte tootmisüksus asub Jõhvis Linda 15.

Aruandeaasta keskel, 10. juulil 2020 omandas Maag Grupp AS-i tütarettevõtte Nordic Milk OÜ enamusosaluse Maag Grupp AS-i kontserni kuuluvates piimatööstuse ettevõtetes Farmi Piimatööstus AS ja Tere AS ning seeläbi ka Tere AS-le kuuluvates tütarettevõtetes AS Meieri Transport, Estonian Dairy OÜ, Eesti Piimatööstus OÜ ja Viljandi Dairy OÜ.

Käesolevas majandusaasta aruandes on konsolideeritud Tere AS ja tema tütarettevõtted kuni 30.06.2020, teise poolaasta osas on esitatud ainult Farmi Piimatööstus AS finantsnäitajad. Sellest tingituna ei ole 2020. aasta ja 2019. aasta andmed üheselt võrreldavad.

Kontserni kogukäive majandusaastal oli 82,7 miljonit eurot. Ekspordi osakaal kogukäibes oli 18 miljonit eurot ehk 21,8 % ja kokku eksporditi piimatooted 15 erinevasse riiki üle maailma. Linnapiimatoodete sektoris, ja seda nii oma brändi kui *private label* toodete osas, on meie suurimateks ekspordipartneriteks jätkuvalt naabrid Soome ja Läti.

Farmi bränd ja tooted

Farmi Piimatööstuse missiooniks on toota kvaliteetseid piimatooted Eestimaa piimast Eestimaa inimeste maitse järgi. Farmi eesmärgiks on olla eestimaalaste jaoks üks eelistatum toidubränd.

Farmi täispiim ehk muutuva rasvaprotsendiga 2L maapiim on jätkuvalt eestimaalaste armastatuim piim. Lisaks traditsioonilistele Eesti piimatoodetele on Farmi eesmärgiks pakkuda ka uusi huvitavaid maitseid ka mujalt maailmast. Farmi tootevalikus leidub Islandilt pärit skyr, slaavlaste rjaženka, türklaste airan ja Kreeka stiilis jogurt.

2020. aastal jätkasime Farmi tootesarjade pakendidisainide uuendamist, mis kulmineerus sügisel täispiima uue pakendidisaini lansseeringuga. Uue brändilubaduse „Puhtast loodusest, kohalikest farmidest“ eesmärgiks on rõhutada meie parimat toorainet ehk Eestimaa puhast piima ja kohaliku päritolu.

Farmi toodete kvaliteeti on tunnustatud mitmel aastal Eesti Parima Piimatoot ja Parima Toiduaine auhinnaga. Taaskord 2020. aastal pälvis Farmi mustikatega toorpuder "Eesti Parima Piimatoot 2020" tiitli.

Eelmisel aastal lansseeritud uutest toodetest tõstaks esile kihiliste kohupiimakreemide sarja, mis koosnevad rukkikamast ja Eestimaa hapudest marjadest, mis koos kohupiimaga moodustavad väga eestlasliku terviku. Suvel lansseerisime traditsioonilise piimatoote uues formaadis, tuues turule väherasvase Petimaiuse, mis rõõmustas nii noori kaalujälgijaid kui ka pakkus äratundmisrõõmu vanemale põlvkonnale. 2021. aasta kevadel tunnustati Toiduliidu poolt korraldaval konkursil maasikavanilje Petimaiust „Eesti Parima Piimatoote 2021“ tiitliga.

Keskkonnasäästlikkus

Keskkonnasäästlikkus ja plastiku vähendamine pakendites on Farmile jätkuvalt südameasi. Lisaks kergematele purepaki korkidele vahetasime välja ka oma jogurtite topsid, mis tänu ümbriskartongile sisaldavad nüüd 20% vähem plastikut. Samuti õpetame tarbijaid pakendeid sorteerima lisades oma pakendile jäätmeringluse juhiseid.

Investeeringud

Kontsern investeeris majandusaastal materiaalsesse põhivarasse 1,4 miljonit eurot (2019: 2,65 miljonit eurot). Olulisemateks investeeringuteks aruandeaastal olid erinevad pakkeseadmed, lisaks täiendasime tootmisprotsessi teisi olulisi lõike.

Inimesed

Majandusaasta keskmine töötajate arv oli 390 töötajat ning tööjõukulude kogusumma 8,2 miljonit eurot. 2019. aasta keskmine töötajate arv oli 570 töötajat ning tööjõukulud 11,5 miljonit eurot.

31. detsember 2020 seisuga oli Farmil 190 töötajat (31.12.2019: kontsernil 568 töötajat).

Koroonaviirus (COVID-19)

Enim avaldas aruandeaastal Eesti ja maailma majanduskeskkonnale mõju COVID-19 viiruse levik.

2019. aasta lõpus saabusid Hiinast esmakordselt teated COVID-19 (koroonaviiruse) kohta. Aasta lõpuks oli Maailma Tervishoiuorganisatsioonile teatatud tundmatu viiruse piiratud levikust. 2020. aasta esimeste kuude jooksul levis aga viirus juba üle terve maailma ja selle negatiivne mõju maailmamajandusele on pidevalt hoogu kogunud. Riigid on kehtestanud erinevaid ja kohati väga karme piiranguid, et viiruse leviku kiirust langetada, püüdes sel moel ära hoida meditsiinisüsteemi kokku kukkumist, samal ajal tõstes pidevalt oma kodanike koroonaviiruse vastase vaktsineerimise tempot. Ka Eestis on rakendatud erinevaid piiranguid, mida vastavalt nakatumisnäitajatele ja haiglas viibivatele koroonapatsientide arvule on kas karmistatud või leevendatud. Aruande kinnitamise ajal on Eestis kasutusel vähe piiranguid, aga nakatumise tempo on taas tõusmas ja kardetakse, et sügis-talvine hooaeg saab jällegi olema keeruline.

Kui vaadelda kogu senise koroonakriisi perioodi tervikuna, siis piimatoodete puhul on kodutarbimise tõus tasakaalustanud HoReCa sektorist tuleva languse ning Kontserni tootmismahd ei ole oluliselt muutunud. Kontsern on kehtestanud ettevaatusabinõud hoidmaks ära viirusepuhanguid oma erinevates üksustes ning nende reeglite range järgimine on võimaldanud ära hoida suuremad nakatumised. Mitmed tööstusharule olulised ettevõtte kasvu soosivad üritused on viiruse leviku tõttu kas ära jäänud või edasi lükatud. Samas, hoolimata mõnevõrra suurenenud kulutustest isikukaitsevahenditele, COVID-19 levik Kontserni tegevust tervikuna 2020. aastal liiga tugevalt ei mõjutanud.

Juhtkond jätkab selle potentsiaalse mõju jälgimist ja rakendab kõik vajalikud meetmed, et leevendada selle mis tahes mõju Kontsernile.

Peamised finantsnäitajad

Näitaja	mõõtühik	2020*	2019
Müügitulu	EUR '000	82 741	112 005
Müügitulu kasv	%	-26,1%	3,7%
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja [käibevara / lühiajalised kohustused]		0,27	0,89
Äritegevuse EBITDA [amortisatsiooni, intressi- ja maksude ja erakorraliste tulude-kulude eelne tegevuskasum]	EUR '000	5 933	9 324
Äritegevuse EBITDA marginaal [äritegevuse EBITDA / müügitulu]	%	7,2%	8,3%
EBITDA [amortisatsiooni, intressi- ja maksueelne tegevuskasum]	EUR '000	5 940	9 354
Puhaskasum (-kahjum)	EUR '000	-7 033	3 230
Varade tootlus (ROA) [puhaskasum / keskmine varade maht]	%	-10,7%	4,0%
Omakapitali suhtarv [omakapital / varad]	%	34,0%	30,4%
Omakapitali tootlus (ROE) [puhaskasum / keskmine omakapital]	%	-33,7%	14,2%

*AS Tere koos tütaretevõtetega on konsolideeritud kuni 30.06.2020

Eesmärgid 2021. aastaks

2021. aasta eesmärk on toetada Eestis kohaliku piima tootmist ja olla jätkuvalt Eesti piimatoodete kategoorias uute traditsioonide looja. Tahame üllatada tarbijaid uute põnevate tootesarjadega, mis suunaksid nii praeguste kui ka uute tarbijate pilke Farmi valge ja puhta kodumaise brändi toodete poole.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE

	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
VARAD			
Põhivara			
Materiaalne põhivara	6	5 705 814	28 415 694
Kinnisvarainvesteeringud	7	314 000	1 107 000
Immateriaalne põhivara	8	3 617 519	34 261 661
Pikaajalised finantsinvesteeringud	5,9	0	1 636
Pikaajalised nõuded	9	37 209 159	0
Pikaajalised varad kokku		46 846 492	63 785 991
Käibevara			
Varud	10	1 999 583	5 001 430
Nõuded ja ettemaksed	11	1 991 069	5 523 065
Raha ja raha ekvivalendid	12	103 988	5 944 914
Käibevara kokku		4 094 640	16 469 409
VARAD KOKKU		50 941 132	80 255 400
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED			
Omakapital			
Aktiivkapital	13	2 095 664	2 095 664
Ülekurs		1 735 286	1 735 286
Kohustuslik reservkapital		209 566	209 566
Muud reservid		63 912	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum		13 223 119	20 256 234
Omakapital kokku		17 327 547	24 360 662
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	14	18 004 425	34 721 718
Võlad ja ettemaksed	15	155 832	2 701 778
Sihtfinantseerimine		17 966	28 746
Pikaajalised kohustused kokku		18 178 223	37 452 242
Lühiajalised kohustused			
Laenukohustused	14	7 736 548	5 610 058
Võlad ja ettemaksed	15	7 697 062	12 832 438
Sihtfinantseerimine		1 752	0
Lühiajalised kohustused kokku		15 435 362	18 442 496
Kohustused kokku		33 613 585	55 894 738
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU		50 941 132	80 255 400

Lisad lehekülgedel 11-61 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE

	Lisa	2020	2019
Tulu kliendilepingutest	17	82 740 607	112 005 437
Müüdud toodangu kulu	18	-69 126 270	-92 877 673
Brutokasum		13 614 337	19 127 764
Turustuskulud	19	-9 087 834	-12 462 785
Üldhalduskulud	20	-2 001 759	-2 947 938
Muud äritulud	21	250 206	1 026 814
Muud ärikulud	22	-56 292	-238 032
Ärikasum (-kahjum)		2 718 658	4 505 823
Finantstulud	23	442 034	444 490
Finantskulud	23	-10 193 807	-1 720 098
Kasum (-kahjum) enne maksustamist		-7 033 115	3 230 215
ARUANDEAASTA PUHASKASUM (-KAHJUM)		-7 033 115	3 230 215
ARUANDEAASTA KOONDKASUM (-KAHJUM)		-7 033 115	3 230 215

Lisad lehekülgedel 11-61 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

	Aktiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 31.12.2018	2 095 664	1 735 286	194 932	63 912	17 040 653	21 130 447
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	0	14 634	0	-14 634	0
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	3 230 215	3 230 215
Aruandeaasta koondkasum kokku	0	0	0	0	3 230 215	3 230 215
Seisuga 31.12.2019	2 095 664	1 735 286	209 566	63 912	20 256 234	24 360 662
Aruandeaasta puhaskahjum	0	0	0	0	-7 033 115	-7 033 115
Aruandeaasta koondkahjum kokku	0	0	0	0	-7 033 115	-7 033 115
Seisuga 31.12.2020	2 095 664	1 735 286	209 566	63 912	13 223 119	17 327 547

Täiendav informatsioon lisas 13.

Lisad lehekülgedel 11-61 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

	Lisa	2020	2019
<i>Rahavoog äritegevusest</i>			
Puhaskasum		-7 033 115	3 230 215
<i>Korrigeerimised:</i>			
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	6	2 928 810	4 587 321
Immateriaalse vara amortisatsioon ja väärtuse langus	8	292 071	260 551
Kinnisvarainvesteeringute väärtuse muutus	7	0	-257 000
Kasum/-kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest		-12 046	99 183
Finantskulud kokku		9 975 384	1 720 098
Finantstulud kokku		-26 396	-444 490
Muud korrigeerimised		0	-8 352
Rahavoog äritegevusest enne käibekapitali muutusi		6 124 708	9 187 526
Nõuete ja ettemaksete muutus		2 939 131	819 877
Varude muutus		3 001 847	-22 965
Võlgade ja ettemaksete muutus		-9 808 549	-1 102 704
Rahavoog äritegevusest kokku		2 257 137	8 881 734
<i>Rahavoog investeerimistegevusest</i>			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara ost		-406 564	-1 546 781
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük müügihinna		18 450	161 106
Saadud intressid		1 598	5 544
Netorahavoog tütarettevõtte võõrandamisest		-4 465 891	0
Muud rahavood investeerimistegevusest		0	-5 655
Rahavoog investeerimistegevusest kokku		-4 852 407	-1 385 786
<i>Rahavoog finantseerimistegevusest</i>			
Saadud laenud		240 000	429 000
Laenude tagasimaksed		-4 482 498	-3 920 195
Faktooringkohustuse muutus		13 682	0
Kontsernikonto arvelduskrediidi saldo muutus		2 788 099	111 855
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed		-776 656	-1 299 431
Makstud intressid		-1 028 283	-1 389 672
Muud rahavood finantseerimistegevusest		0	219 271
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku		-3 245 656	-5 849 172
RAHAVOOD KOKKU		-5 840 926	1 646 776
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		5 944 914	4 298 138
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		103 988	5 944 914

Lisad lehekülgedel 11-61 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE ARUANDE LISAD

1. Üldised andmed

Farmi Piimatööstus AS konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 31. detsembril 2020 lõppenud aasta kohta on avaldamiseks heaks kiidetud 28.07.2021. a vastavalt juhatause otsusele.

Farmi Piimatööstus AS on piiratud vastutusega äriühing, mis on asutatud ja mille asukoht on Eesti Vabariigis ning mille aktsiad ei ole avalikult kaubeldavad. Äriühing kuulub läbi oma emaettevõtte Nordic Milk OÜ Eesti ettevõtte Maag Grupp AS kontserni. AS Farmi Piimatööstus on piimatoodete ja -brändi arendusettevõtte, mille põhitegevuseks on toorpiima ümbertöötlemine valmistoodanguks, toodangu turustamine nii sise- kui välisturul. Ettevõtte tootmisüksus asub Jõhvis Linda 15.

Aruandeaasta keskel, 10. juulil 2020 omandas Maag Grupp AS-i tütarettevõtte Nordic Milk OÜ Maag Grupp AS-i kontserni kuuluvates piimatööstuse ettevõtetes järgnevad osalused: Farmi Piimatööstus AS-is 93 % ja Tere AS ning seeläbi Tere AS-le kuuluvates tütarettevõtetes AS Meieri Transport, Estonian Dairy OÜ, Eesti Piimatööstus OÜ ja Viljandi Dairy OÜ 100 %.

Käesolevas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on konsolideeritud Tere AS ja tema tütarettevõtted kuni 30.06.2020 ja peale seda on esitatud ainult Farmi Piimatööstus AS finantsnäitajad.

Kordusaruande parandused

Farmi Piimatööstus AS on koostanud 2020. majandusaasta kohta kordusaruande, kuna väikeaktsionär DeliveryDone OÜ esitas maakohtule nõude Farmi Piimatööstus AS-i 24.08.2021 üldkoosoleku aruannet puudutavate otsuste tühisuse tuvastamiseks või kehtetuks tunnistamiseks. Kohtumenetluse lõpetamiseks otsustasid aktsionärid tunnistada Farmi Piimatööstus AS-i 24.08.2021 üldkoosoleku otsused kehtetuks, millega võeti hagi õigeks. Viru Maakohtu 19.01.2024 otsusega tuvastati Farmi Piimatööstus AS-i 24.08.2021 üldkoosoleku otsuste tühusus. Tulemuseks on olukord, kus Farmi Piimatööstus AS-i 2020 majandusaasta aruanne on aktsionäride poolt kinnitamata. Väikeaktsionäri poolt kohtuvaidluses esitatud asjakohased märkused on 2020. kordusaruandesse sisse viidud. Kehtiv on 05.02.2024 esitatud aastaaruande versioon. 05.02.2024 esitatud kordusaruandes on võrreldes 28.07.2021 esitatud versiooniga täiendatud järgmisi lisasid:

Lisa 5	Tütar- ja sidusettevõtted
Lisa 9	Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud
Lisa 24	Kommertspandid, hüpoteegid ja tagatised
Lisa 29	Bilansipäevajärgsed sündmused

2. Uute ja muudetud IFRS standardite ja IFRIC-i tõlgenduste rakendamine

Muudatused arvestuspõhimõtetes ja avalikustatavas teabes

Arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõigil aruandes esitatud perioodidel, välja arvatud järgnevad uued ja/või muudetud IFRS-id, mida on rakendatud alates 1. jaanuarist 2020:

➤ „Olulisuse mõiste“ – IAS 1 ja IAS 8 muudatused

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevaid selgitusi.

Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesti avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Muudatuse rakendamine ei toonud kaasa olulist mõju kontserni konsolideeritud finantsaruannetele.

- Standardi IAS 8 „Arvestuspõhimõtted, arvestushinnangute muutused ja vead“ muudatused
(kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem; rakendatakse edasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine)

Muudatustega võetakse kasutusele mõiste „arvestushinnangud“ uus määratlus: selgitatakse, et need on raamatupidamise aruandes esitatud rahalised summad, mille mõõtmisega kaasneb määramatus. Muudatustega selgitatakse ka arvestuspõhimõtete ja arvestushinnangute vahelist seost: täpsustatakse, et ettevõtte annab arvestushinnangu selleks, et saavutada arvestuspõhimõttega kehtestatud eesmärki.

Muudatused ei avalda eeldatavasti kontsernile olulist mõju, kuna nendega antakse juhiseid selle kohta, kas muutusi tuleb käsitada hinnangute muutustena, arvestuspõhimõtete muutustena või vigadena.

- Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Muudatuse rakendamine ei toonud kaasa olulist mõju kontserni konsolideeritud finantsaruannetele.

- „Äritegevuse mõiste“ – IFRS 3 muudatused

Muudatustega on korrigeeritud äritegevuse mõistet. Äritegevusel peavad olema sisendid ja sisuline protsess, mis koos aitavad oluliselt kaasa võimele luua väljundeid. Uus juhendmaterjal annab raamistiku hindamaks, millal sisend ja sisuline protsess on olemas, sh varajases staadiumis olevate ettevõtete puhul, mis ei ole väljundeid tekitanud. Kui väljundeid ei ole, siis äritegevusena klassifitseerumiseks on vajalik organiseeritud tööjõu olemasolu. Väljundi mõistet on kitsendatud ja see keskendub nüüd klientidele pakutavatele kaupadele ja teenustele ning investeerimistulu ja muu tulu teenimisele; mõiste ei hõlma enam kulude kokkuhoidu ja muud majanduslikku kasu. Samuti ei pea enam hindama, kas turuosalised on võimelised puuduvaid osi asendama või omandatud tegevusi ja varasid integreerima. Ettevõtte võib läbi viia „konsentratsioonitesti“ – omandatud varad ei vasta äritegevuse mõistele kui omandatud brutovarade sisuliselt kogu õiglase väärtus kontsentreerub ühele varale (või ühesuguste varade kogumile). Muudatuse rakendamine ei toonud kaasa olulist mõju kontserni konsolideeritud finantsaruannetele.

- „COVID-19 tingitud rendisoodustused” - IFRS 16 muudatused

Muudatused annavad rendilevõtjatele (mitte rendileandjatele) vabastuse vabatahtliku erandi vormis hindamaks, kas COVID-19 tingitud rendisoodustust käsitleda rendilepingu muudatusena või mitte. Rendilevõtja võib kajastada rendisoodustuse selliselt, nagu tegemist ei oleks rendilepingu muudatusega. Paljudel juhtudel toob see kaasa rendisoodustuse kajastamise muutuva rendimaksena. Praktiline abinõu

kehtib ainult rendisoodustustele, mis tekkisid COVID-19 pandeemia otsese tagajärjena juhul, kui kõik järgnevatest tingimustest on täidetud: rendimaksete muutuse tulemusena on muudetud rendi kogutasu olulises osas sama või väiksem tasust, mis kehtis vahetult enne muudatust; rendimaksete vähendus mõjutab ainult makseid esialgse maksetähtajaga kuni 30. juuni 2021; muid olulisi muudatusi rendilepingu tingimustes ei tehta. Kui rendilevõtja otsustab rendilepingutele praktilist abinõu rakendada, siis peab ta seda rakendama järjepidevalt sarnaste omadustega ja sarnastes tingimustes rendilepingutele. Muudatust tuleb rakendada tagasiulatuvalt vastavalt standardile IAS 8, kuid rendilevõtjalt ei nõuta eelmiste perioodide korrigeerimist ega IAS 8 paragrahvis 28(f) sätestatud avalikustamist. Muudatuse rakendamine ei toonud kaasa olulist mõju kontserni konsolideeritud finantsaruannetele.

➤ Muud muudatused

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2020 algaval aruandeaastal, ei ole olnud Kontsernile olulist mõju.

Seni veel jõustumata standardid, tõlgendused ja avaldatud standardite muudatused

Järgmised uued standardid, tõlgendused ja muudatused 31. detsembril 2020 lõppenud aruandeperioodile veel ei kohaldu ja seetõttu pole neid käesoleva konsolideeritud aruande koostamisel rakendatud. Kontsern kavatses neid rakendada siis, kui need jõustuvad.

➤ Standardite IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 muudatused – intressimäärade võrdlusaluste (IBOR-ite) reform (teine etapp)

(kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2021 või hiljem; rakendatakse edasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine)

Muudatused käsitlevad küsimusi, mis võivad intressimäärade võrdlusaluste reformi tagajärjel mõjutada finantsaruandlust, sealhulgas intressimäära võrdlusaluselt alternatiivsele võrdlusalusele üleminekust tulenevate lepinguliste rahavoogude või riskimaandamissuhete muutuse mõjusid. Muudatused võimaldavad praktilise abinõuna vabastust IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 teatud nõuetest, mis on seotud järgneva:

- muudatused finantsvarade, finantskohustiste ja rendikohustiste lepinguliste rahavoogude määramise aluses ja
- riskimaandamisarvestus.

Rahavoogude määramise aluse muutus:

Muudatused nõuavad kontsernilt finantsvara või finantskohustise sisemise intressimäära ajakohastamist, kui finantsvara või finantskohustise lepinguliste rahavoogude määramise alus muutub intressimäärade võrdlusaluste reformi tõttu.

Riskimaandamisarvestus:

Muudatustega nähakse ette erandid riskimaandamisarvestuse nõuetest järgmistes valdkondades:

- Lubatakse riskimaandamissuhte määratluse muutmist, et kajastada reformiga nõutavaid muudatusi. See muudatus ei too kaasa riskimaandamisarvestuse lõpetamist ega uue riskimaandamissuhte määratlemist.
- Kui rahavoogude riskimaandamise arvestuse riskimaandamisobjekti muudetakse, et kajastada reformiga nõutavaid muudatusi, loetakse rahavoogude riskimaandamisreservi kogunenud summa

aluseks alternatiivne võrdlusalus, mille alusel on maandatud tulevased rahavood kindlaks määratud.

- Kui riskimaandamisobjektina on määratletud mitmest objektist koosnev rühm ning mõnd rühmas olevat objekti muudetakse, et kajastada reformiga nõutavaid muudatusi, jaotatakse maandatavad objektid maandatavate võrdlusmäärade alusel alarühmadesse.
- Kui ettevõtte eeldab piisava kindlustundega, et alternatiivne võrdlusalus on 24 kuu jooksul eraldi tuvastatav, võib ta määratleda selle intressimäära lepinguväliselt määratletud riskikomponendina, kui seda ei saa määramise kuupäeval eraldi tuvastada.

Avalikustamine

Muudatused nõuavad kontsernilt täiendava teabe avalikustamist, et võimaldada aruande kasutajatel mõista intressimäärade võrdlusaluste reformi mõju kontserni finantsinstrumentidele, sealhulgas teavet reformist tingitud kontserni riskipositsioonide ja nendega seotud riskijuhtimistegevuste kohta.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ Standardite IFRS 10 ja IAS 28 muudatused „Investori ja tema sidusettevõtte või ühisettevõtte vaheline varade müük või üleandmine“

(Euroopa Komisjon otsustas muudatuste kinnitamise määramata ajaks edasi lükata)

Muudatustega selgitatakse, et sidusettevõtte või ühisettevõttega seotud tehingu puhul sõltub kasumi või kahjumi kajastamise ulatus sellest, kas müüdud või üle antud varad moodustavad äri:

- kasum või kahjum kajastatakse täielikult siis, kui investori ja tema sidusettevõtte või ühisettevõtte vaheline tehing hõlmab sellise vara või selliste varade üleandmist, mis moodustavad äri (olenemata sellest, kas see asub / need asuvad tütarettevõttes või mitte), ning
- kasum või kahjum kajastatakse osaliselt siis, kui investori ja tema sidusettevõtte või ühisettevõtte vaheline tehing hõlmab varasid, mis ei moodusta äri (isegi juhul, kui need varad asuvad tütarettevõttes).

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ Standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ muudatused

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine)

Muudatustega selgitatakse, et kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks põhineb üksnes ettevõtte õigusel arveldamist aruandeperioodi lõpus edasi lükata. Ettevõtte õigus lükata arveldamist edasi vähemalt 12 kuud alates aruandekuupäevast ei pea olema tingimusteta, kuid sellel peab olema sisu. Klassifitseerimist ei mõjuta juhtkonna kavatsused ega ootused selle kohta, kas ja millal ettevõtte oma õigust kasutab. Muudatustega selgitatakse ka olukordi, mida peetakse kohustise tasumiseks.

2022. aastal avaldatud muudatustega selgitatakse veel, et kui arvelduse edasilükkamise õigus sõltub sellest, kas ettevõtte täidab laenukokkuleppes sätestatud tingimusi (eritingimusi), mõjutavad kohustise liigitamist lühi- või pikaajaliseks ainult need eritingimused, mida ettevõtte peab täitma aruandekuupäeval või enne seda. Eritingimused, mida ettevõtte peab täitma pärast aruandekuupäeva, ei mõjuta kohustise liigitust selle kuupäeva seisuga. Muudatustega nõutakse siiski, et ettevõtted avalikustaksid teabe selliste

tulevaste eritingimuste kohta, et aidata kasutajatel mõista riski, et need kohustised võivad kuuluda tagasimaksmisele 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva. Muudatustega selgitatakse ka seda, kuidas ettevõtte liigitab kohustise, mida ta saab tasuda oma aktsiate või osadega (nt konverteeritav võlg).

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ Standardi IFRS 3 „Äriühendused“ muudatused

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2022 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine. Euroopa Liit ei ole muudatusi veel heaks kiitnud.)

Muudatusega ajakohastatakse IFRS 3 viide 2018. aasta finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule 1989. aasta raamistiku asemel. Samal ajal lisatakse muudatustega IFRS 3 uus lõik, milles on selgitatud, et tingimuslikke varasid ei saa omandamise kuupäeval kajastada.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ Standardi IAS 16 „Materiaalsed põhivarad“ muudatused

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2022 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine. Euroopa Liit ei ole muudatusi veel heaks kiitnud)

IAS 16 muudatustega nõutakse, et materiaalse põhivara objektide vajalikku asukohta ja tööseisundisse viimise jooksul toodetud esemete müügist saadud tulu tuleb kajastada kasumiaruandes koos nende esemetega seotud kuludega ning nende kulude suurust tuleb mõõta vastavalt IAS 2 mõõtmisnõuetele.

Muudatusi tuleb rakendada tagasiulatuvalt, kuid ainult nende materiaalse põhivara objektide suhtes, mis viiakse vajalikku asukohta ja tööseisundisse kõige varasema perioodi alguses, mis on esitatud aruandes, mille koostamisel ettevõtte muudatusi esmakordselt rakendab, või pärast seda. Muudatuse esialgse rakendamise kumulatiivset mõju kajastatakse jaotamata kasumis (või vajaduse korral mõnel muul asjakohasel omakapitali kirjel) algsaldo korrigeerimisena kõnealuse varaseima esitatud perioodi alguses (kui see on vajalik).

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ Standardi IAS 37 „Eraldised, tingimuslikud kohustised ja tingimuslikud varad“ muudatused

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2022 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine. Euroopa Liit ei ole muudatusi veel heaks kiitnud)

Lepingu täitmiseks tehtavate kulutuste kindlaksmääramiseks nõutakse muudatustega ettevõttelt kõigi otseselt lepingu täitmiseks tehtavate kulude arvesse võtmist. Muudatustega selgitatakse, et lepingu täitmise kulud hõlmavad nii konkreetse lepingu täitmiseks tehtavaid vältimatuid kulutusi kui ka osa muudest kuludest, mis on otseselt seotud lepingute täimisega.

Ettevõtte rakendab neid muudatusi lepingutele, mille osas ta ei ole veel täitnud kõiki oma kohustusi selle aruandeperioodi alguses, mil ta muudatusi esimest korda rakendab (esmase rakendamise kuupäeval).

Ettevõtte ei korrigeeri võrreldava perioodi informatsiooni. Selle asemel kajastab ettevõtte muudatuste esialgse rakendamise kumulatiivset mõju jaotamata kasumi või vastavalt vajadusele mõne muu asjakohase omakapitali kirje algsaldo korrigeerimisena esmase rakendamise kuupäeval.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju, sest kontsern võtab lepingu täitmiseks tehtavate kulutuste kindlaksmääramisel arvesse nii vältimatuid kulutusi kui ka muid otseselt lepingute täitmisega seotud kulusid.

➤ Standardite IAS 7 ja „Rahavoogude aruanne“ ja IFRS 7 „Finantsinstrumendid: avalikustatav teave“ muudatused: „Tarnijate rahastamise kokkulepped“

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine)

Muudatustega kehtestatakse täiendavad avalikustamismõõdud, mille kohaselt peab ettevõtte esitama oma tarnijate rahastamise kokkulepete kohta teavet, mis võimaldaks kasutajatel (investoritel) hinnata nende kokkulepete mõju ettevõtte kohustistele ja rahavoogudele ning ettevõtte avatust likviidsusriskile. Muudatusi kohaldatakse tarnijate rahastamise kokkulepete (mida nimetatakse ka tarneahela finantseerimiseks, võlgade finantseerimiseks või pöördfaktooringuks) suhtes, millel on kõik järgmised tunnused:

- rahastuse andja (nimetatakse ka faktooringu andjaks) maksab summad, mille ettevõtte (ostja) oma tarnijatele võlgneb;
- ettevõtte nõustub võla tasuma kokkulepete tingimuste kohaselt samal kuupäeval, kui makstakse tema tarnijatele, või hilisemal kuupäeval;
- ettevõttele võimaldatakse pikendatud maksetähtaega või tingimused võimaldavad teha tarnijatele varasema makse, võrreldes asjaomase arve maksetähtajaga.

Muudatusi ei kohaldata siiski nõuete või varude rahastamise kokkulepetele.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ Standardi IFRS 16 „Rendiarvestus“ muudatused: „Rendikohustis müügi-tagasirenditehingutes“

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine.)

Standardi IFRS 16 „Rendiarvestus“ muudatused mõjutavad seda, kuidas müüja-rentnik kajastab muutuvaid rendimakseid müügi-tagasirenditehingutes. Muudatustega kehtestatakse uus arvestusmudel muutuvmaksete jaoks ja nõutakse, et müüjad-rentnikud hindaksid ümber alates 2019. aastast sõlmitud müügi-tagasirenditehingud ja vajadusel korrigeeriks neid.

Muudatustega kinnitatakse järgmist:

- esmasel kajastamisel võtab müüja-rentnik müügi-tagasirenditehingust tuleneva rendikohustise mõõtmisel arvesse muutuvaid rendimakseid;
- pärast esmast kajastamist rakendab müüja-rentnik rendikohustise hilisema kajastamisega seotud üldisi nõudeid selliselt, et ei kajasta temale alles jääva kasutusõigusega seotud kasumit ega kahjumit.

Müüja-rentnik võib kasutada teistsuguseid lähenemisviise, mis on kooskõlas uute hilisema mõõtmise nõuetega.

Nende muudatustega ei muudeta muude rendilepingute kajastamist peale müügi-tagasirenditehingu raames sõlmitud lepingute.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ **Standardi IAS 12 „Tulumaks“ muudatused: „Rahvusvaheline maksureform – teise samba näidiseeskirjad“**

(Vabastus jõustub kohe pärast muudatuste väljaandmist 23. mail 2023 ja seda kohaldatakse tagasiulatuvalt. Muid avalikustamismõndeid peale nende, mis käsitlevad kõnealust vabastust, kohaldatakse alates 31. detsembrist 2023. 31. detsembril 2023 või varem lõppevatel vaheperioodidel avalikustamist ei nõuta).

Teise samba maksud on maksud, mis tulenevad Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni avaldatud teise samba näidiseeskirjade rakendamiseks vastu võetud või sisuliselt vastu võetud maksuseadustest. Teise samba näidiseeskirjade eesmärk on tagada, et suured rahvusvahelised kontsernid maksavad igas jurisdiktsioonis, kus nad tegutsevad, vähemalt 15-protsendilise miinimummääraga tulumaksu, kohaldades selleks lisamaksude süsteemi. Teise samba näidiseeskirjade kohaselt võivad riigid kasutusele võtta kolm aktiivset mehhanismi: tulu arvessevõtmise reegel, alamaksustatud maksete reegel ja tingimustele vastav riigisisene minimaalne lisamaks. Nendest mehhanismidest rääkides kasutatakse sageli termineid „lisamaks“ (ingl *top-up tax*) või „globaalne minimaalne lisamaks“.

Muudatustega käsitletakse sidusrühmadel tekkinud küsimusi edasilükkunud tulumaksu arvestuse kohta seoses IFRSi-kohase uue lisamaksuga,

- pakkudes ettevõtetele ajutist kohustuslikku vabastust edasilükkunud tulumaksu arvestusest seoses lisamaksuga ja
- nõudes, et ettevõtted esitaksid lisamaksu ja kõnealuse vabastusega seoses uusi andmeid.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ **Iga-aastased IFRS-i edasiarendused 2018–2020**

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2022 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine. Euroopa Liit ei ole muudatusi veel heaks kiitnud)

IFRS-i edasiarendused (2018–2020):

- IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ muudatustega selgitatakse, et hinnates, kas võlainstrumentide vahetamine olemasoleva laenuvõtja ja laenuandja vahel toimub oluliselt erinevatel tingimustel, sisaldavad koos rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtusega kaasatavad tasud ainult uute tingimuste sõlmimiseks laenuvõtja ja laenuandja vahel makstud või saadud tasusid (sisaldades ka laenuvõtja või laenuandja poolt teise osapoole nimel makstud või saadud tasusid).
- IFRS 16 „Rendilepingud“ muudatustega eemaldatakse illustreeriv näide number 13, mis tekitab praktikas nii rentniku kui ka rendileandja jaoks segadust seoses renditud vara parenduste kajastamisega. Muudatuse eesmärk on eemaldada segadust tekitav illustreeriv näide.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

➤ Muud muudatused

Ülejäänud uutel standarditel, standardite muudatustel ja tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

3. Kasutatud arvestuspõhimõtted

Koostamise alus

Kontserni konsolideeritud finantsaruanded on koostatud vastavalt Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (*International Accounting Standards Board, IASB*) poolt välja antud rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (*International Financial Reporting Standards, IFRS as adopted by EU*).

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud lähtudes soetusmaksumuse meetodist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud järgnevates arvestuspõhimõtetes.

Konsolideeritud finantsaruanded on esitatud eurodes, mis on kontserni arvestusvaluuta, ja kõik arvud on ümardatud lähima euron, kui ei ole märgitud teisiti.

Konsolideerimise alus

Konsolideeritud finantsaruanded koosnevad Kontserni finantsaruannetest 31. detsembri 2020 a. seisuga. Konsolideeritud kasumiaruandesse ja rahavoogudesse on tütarettevõtete numbrid kaasatud alates 01. jaanuarist 2020 kuni kontrolli lõppemise kuupäevani, võrdlusperioodil alates 01. jaanuarist 2019.

Tütarettevõtted konsolideeritakse täielikult alates omandamise kuupäevast, milleks on Kontserni poolt kontrolli omandamise kuupäev, ja konsolideeritakse jätkuvalt kuni sellise kontrolli lõppemise kuupäevani. Kontsern kontrollib majandusüksust, kui ta on avatud või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ning ta saab kasutada oma mõjuvõimu majandusüksuse üle, et mõjutada oma kasumi suurust. Tütarettevõtete finantsaruanded koostatakse sama aruandeperioodi kohta nagu emaettevõtte finantsaruanded, kasutades samalaadseid arvestuspõhimõtteid. Vajadusel on tütarettevõtete arvestuspõhimõtteid ühtlustatud, et kindlustada ühtlaste arvestuspõhimõtete järgimine kontserni konsolideeritud finantsaruandes. Kõik kontsernisisesed saldod, tehingud, kontsernisisestest tehingutest tulenevad realiseerimata kasumid ja kahjumid ning dividendid elimineeritakse täielikult.

Tütarettevõtte kahjumid omistatakse mittekontrollivale osalusele isegi siis, kui selle tulemuseks on negatiivne jääk.

Tütarettevõtte osaluse suuruse muutus, kui sellega ei kaasne kontrolli kaotamist, kajastatakse omakapitali tehinguna. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruandes kajastatakse investeeringuid tütarettevõtetesse soetusmaksumuses.

Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest

Kontsern on konsolideeritud finantsaruannete koostamisel rakendanud järgmisi olulisi arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid:

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid kasuliku elueaga üle ühe aasta juhul, kui on tõenäoline, et nende kasutamise seoses saadakse tulevikus majanduslikku kasu.

Materiaalsed põhivarad kajastatakse finantsseisundi aruandes nende soetusmaksumuses, millest on maha arvestatud akumulieeritud kulum ja võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Materiaalse põhivara soetusmaksumus sisaldab ka eeldatavaid demonteerimise, eemaldamise ja asukoha taastamise kulutusi, milleks ettevõtte tekib kohustus vara paigaldamisel ja kasutamisel. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused kajastatakse põhivarana juhul, kui on tõenäoline, et Kontsern saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning kui varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Lõpetamata ehitusobjekte, mida ehitatakse tootmis-, rendi- või haldustegevuse eesmärgil, kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud vara väärtuse langused. Selle vara amortisatsiooni arvestus algab siis, kui vara on kavandatud kasutuseks valmis.

Maad ja pooleliolevaid ehitisi ei amortiseerita. Kulumit arvestatakse lineaarselt vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul järgmiselt:

• Ehitised ja rajatised	5 – 33 aastat
• Seadmed	2 – 20 aastat
• Sõidukid	3 – 10 aastat
• Muu inventar, tööriistad	2 – 5 aastat

Amortiseerimist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav juhtkonna poolt plaanitud eesmärgiks ning lõpetatakse, kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkväärtust või vara lõplikul kasutusest eemaldamisel. Kui materiaalse põhivara objekt koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga komponentidest, võetakse need komponendid arvele iseseisvate põhivaraobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale. Sarnase eeldatava kasuliku tööeaga põhivarasid arvestatakse kogumitena. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja varadele määratud lõppväärtuste põhjendatust.

Igal bilansipäeval hindab juhtkond, kas teadaolevalt on indikatsioone põhivarade väärtuse languse kohta. Juhul kui on teada asjaolusid, mis võivad põhjustada põhivarade väärtuse langust, määrab juhtkond põhivara kaetava väärtuse (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või vara kasutusväärtus). Juhul kui kaetav väärtus on väiksem tema bilansilisest jääkväärtusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele. Eelnevatel perioodidel kajastatud allahindlus tühistatakse juhul, kui kaetava väärtuse määramise aluseks olnud hinnangutes on toimunud muutus ning kaetav väärtus on tõusnud.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse lahutades müügist saadud summadest jääkväärtuse, on kajastatud kasumiaruandes muudes ärituludes ja -kuludes.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvaraobjekte (maa, hoone), mida Kontsern hoiab renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ja mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse finantsseisundi aruandes algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid õiglases väärtuses, mis baseerub sõltumatu hindaja poolt määratud turuhinnal, tuginedes hiljuti toimunud tehingute hindadele sarnaste objektide osas (korrigeerides hinnangut erinevuste suhtes), või kasutades diskonteeritud rahavoogude meetodit. Õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes eraldi

kirjel “Muud ärikulud”/“Muud äritulud”. Õiglase väärtuse meetodil kajastatavatelt kinnisvarainvesteeringutelt ei arvestata amortisatsiooni.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine finantsseisundi aruandes lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse lõpetamise perioodi kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

Immateriaalsed varad

Eraldi omandatud immateriaalseid varasid kajastatakse esmasel kajastamisel soetusmaksumuses. Äriühenduses omandatud immateriaalsete varade soetusmaksumuseks on nende õiglane väärtus omandamiskuupäeva seisuga. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse immateriaalseid varasid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja akumulieeritud kahjumid vara väärtuse langusest, kui on. Majandusüksusesiselt loodud immateriaalseid varasid, välja arvatud kapitaliseeritud arendusväljaminekuid, ei kapitaliseerita ja kulutused kajastatakse kasumiaruandes kulutuste tegemise aastal.

Immateriaalne vara liigitub eluea alusel piiratud või piiramatuks. Piiratud elueaga immateriaalseid varasid amortiseeritakse majanduslikult kasuliku eluea jooksul ja nende puhul hinnatakse väärtuse langust, kui on põhjust arvata, et immateriaalse vara väärtus võib olla langenud. Piiratud elueaga immateriaalse vara amortisatsiooniperiood ja -meetod vaadatakse üle vähemalt iga aruandeperioodi lõpus. Vara kasuliku eluea või varast tuleneva tulevase majandusliku kasu eeldatava tarbimismudeli muutusi arvestatakse vastavalt vajadusele amortisatsiooniperioodi või -meetodi muutmisega ning neid muutusi käsitletakse raamatupidamislike hinnangute muutusena. Piiratud elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruandes immateriaalse vara funktsioonile vastavas kulukategoorias.

Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Tarkvarale ja litsentsidele on kasulikuks elueaks arvestatud kuni 5 aastat. Piiramatult kasuliku elueaga immateriaalset vara ei amortiseerita, kuid iga-aastaselt kontrollitakse vara väärtuse langust kas üksiku vara või raha teeniva üksuse tasandil. Piiramatult eluea hinnang vaadatakse üle igal aastal, et määrata kindlaks, kas piiramatult eluiga on jätkuvalt toetatav. Kui mitte, siis muudetakse kasulik eluiga edasiulatavalt piiramatust piiratuks.

Immateriaalse vara kajastamise lõpetamisest tulenevat kasumit või kahjumit mõõdetakse vara netomüügitulu ja bilansilise maksumuse vahena ja kajastatakse kasumiaruandes vara kajastamise lõpetamisel.

Äriühendused ja firmaväärtus

Äriühenduste kajastamisel on kasutatud ostumeetodit. Soetusmaksumuse mõõtmiseks liidetakse ülekantud tasu, mida mõõdetakse omandamise kuupäeval õiglasel väärtusel, omandatud ettevõttes Kontsernile mittekuuluva vähemusosaluse summaga. Iga äriühenduse puhul valib Kontsern, kas ta mõõdab omandatud ettevõttes Kontsernile kuuluvat mittekontrollivat osalust õiglasel väärtusel või proportsionaalse osana omandatud ettevõtte eristatavast netovarast. Tekkinud soetuskulud kantakse üldhalduskuludesse.

Firmaväärtust mõõdetakse algselt soetusmaksumuses, milleks on see osa ülekantud tasust ja vähemusosaluse eest kajastatud summast kokku, mis ületab omandatud eristatava netovara õiglast väärtust. Kui see tasu on väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovara õiglane väärtus, kajastatakse erinevus kasumiaruandes.

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse firmaväärtust soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Vara väärtuse languse kontrollimise eesmärgil jaotatakse äriühenduses omandatud firmaväärtus alates omandamise kuupäevast kõikidele Kontserni raha genereerivatele üksustele, mis eeldatavasti saavad ühendusest majanduslikku kasu, olenemata sellest, kas omandatava (majandus)üksuse varad või kohustused kantakse üle nendele üksustele. Väärtuse langus määratakse kindlaks firmaväärtusega seotud raha genereeriva üksuse kaetava väärtuse hindamise teel. Firmaväärtuse võimalikku väärtuse langust testitakse vähemalt kord aastas. Kui raha genereeriva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui tema bilansiline jääkväärtus (s.h. firmaväärtus), kajastatakse firmaväärtuse väärtuse langus. Firmaväärtuse allahindlus kajastatakse kasumiaruandes real “Muud ärikulud” ning selliseid allahindlusi ei tühistata.

Investeering sidusettevõtetesse

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle Kontsern omab olulist mõju. Oluline mõju tähendab, et Kontsernil on õigus osaleda finants- ja äripoliitiliste otsuste tegemisel, kuid puudub kontroll või ühine kontroll nende otsuste üle. Olulist mõju või ühist kontrolli hinnatakse sarnaselt tüdarettevõtete kontrolli hindamisele.

Investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil. Kapitaliosaluse meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele soetusmaksumuses ja korrigeeritakse seda hilisematel perioodidel investori osalusega investeeringuobjekti omakapitalis toimunud muutustes ning investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahe elimineerimise või amortisatsiooniga. Sidusettevõttega seotud firmaväärtus lisatakse investeeringu bilansilisele maksumusele; seda ei amortiseerita ning selle väärtuse langust eraldi ei kontrollita.

Koondkasumiaruanne kajastab Kontsernile kuuluvat osa sidusettevõtte kasumist. Sidusettevõtte koondkasumis toimuvad muutused kajastatakse proportsionaalselt ka Kontserni koondkasumis. Selliseid investeeringuobjektiga seotud realiseerimata tuluseid ja kulusid, mida kajastatakse kasumiaruande asemel muus koondkasumis või omakapitali reservide suurenemise või vähenemisena, kajastatakse ka kapitaliosaluse meetodil investori aruandes koondkasumiaruandes või omakapitali reservide muutusena, mitte kapitaliosaluse meetodi kasumina (kahjumina) kasumiaruandes. Realiseerimata kasum ja kahjum Kontserni ja sidusettevõtte vahel tehtud tehingutest elimineeritakse välja selles ulatuses, mis vastab Kontserni osaluse suurusele sidusettevõttes.

Kontserni osa sidusettevõtte kasumist näidatakse Kontserni kasumiaruandes peale ärikasumit finantstulude ja kulude koosseisus.

Sidusettevõtte finantsaruanded koostatakse Kontserniga sama aruandeperioodi kohta. Vajadusel tehakse korrigeerimisi, et viia arvestuspõhimõtted kooskõlla Kontserni arvestuspõhimõtetega.

Kui Kontsern kaotab sidusettevõtte üle olulise mõju, hindab ja kajastab Kontsern allesjäänud investeeringu suurust selle õiglases väärtuses. Vahe allesjääva osaluse õiglase väärtuse ja sidusettevõtte bilansilise maksumuse ning saadud tasu vahel kajastatakse kasumiaruandes.

Mitte-finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab iga aruandekuupäeval, kas midagi viitab sellele, et vara väärtus võib olla langenud. Kui sellele viitav asjaolu eksisteerib, või kui on vaja viia läbi iga-aastane vara väärtuse languse kontrollimine, hindab Kontsern vara kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on kahest järgmisest suurem: vara või raha teeniva üksuse õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus ning see määratakse kindlaks üksiku vara kohta, välja arvatud juhtudel, kui sellest varast ei tulene muudest varadest

või vararühmadest suhteliselt sõltumatuid raha laekumisi. Kui vara või raha teeniva üksuse bilansiline maksumus ületab kaetavat väärtust, on vara väärtus langenud, ning vara hinnatakse alla kaetavale väärtusele. Kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulised tulevased rahavood nüüdisväärtusele, kasutades maksueelset diskontomäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja varale iseloomulikele riskidele. Selleks, et määrata kindlaks õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulutused, võetakse arvesse hiljutisi turutehinguid.

Kahjumid jätkuvate tegevusvaldkondade väärtuse langusest, sealhulgas varude väärtuse langus, kajastatakse kasumiaruandes kululiigi all, mis vastab vara funktsioonile, mille väärtus on langenud, välja arvatud varem ümberhinnatud põhivara puhul, mille ümberhindlus on kantud muu koondkasumi alla. Sellisel juhul kajastatakse ka väärtuse langus muu koondkasumi all varasema ümberhindluse summa ulatuses.

Varade, välja arvatud firmaväärtuse, puhul hinnatakse igal aruandekuupäeval, kas esineb viiteid sellele, et varem kajastatud kahjum väärtuse langusest ei pruugi enam eksisteerida või võib olla vähenenud. Kui selline viide on olemas, hindab Kontsern vara või raha teeniva üksuse kaetavat väärtust. Varem kajastatud kahjum väärtuse langusest tühistatakse üksnes juhul, kui pärast väärtuse langusest tuleneva kahjumi viimast kajastamist on muutunud eeldused, mida kasutati vara kaetava väärtuse kindlaks määramisel. Tühistamine on piiratud nii, et vara bilansiline maksumus ei tohi ületada vara kaetavat väärtust ja ei tohi ületada bilansilist maksumust, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Selline tühistamine kajastatakse kasumiaruandes, kui vara ei ole kajastatud ümberhinnatud summas, millisel juhul käsitletakse tühistamist ümberhindluse suurenemisena.

Firmaväärtuse väärtuse langust kontrollitakse igal aastal (majandusaasta lõpus) ja siis, kui asjaolud viitavad sellele, et finantsseisundi aruandes kajastatud väärtus võib olla langenud. Firmaväärtuse väärtuse langus määratakse kindlaks hinnates kaetavat väärtust iga raha teeniva üksuse puhul, mis on firmaväärtusega seotud. Kui raha teeniva üksuse kaetav väärtus on väiksem, kui bilansiline maksumus, kajastatakse kahjum väärtuse langusest. Firmaväärtusega seotud kahjumeid väärtuse langusest ei saa tulevastel perioodidel tühistada.

Varud

Varusid mõõdetakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Varude allahindlust nende neto realiseerimisväärtuseni kajastatakse aruandeperioodi kuludes kasumiaruande real "Müüdnud toodangu kulu". *Commodity* tooted (lõssipulber ja või) kajastatakse esmasel arvelevõtmisel soetusmaksumuses ning edaspidi mõõdetakse vastavaid varusid neto realiseerimisväärtuses, lähtuvalt lähiregiooni turuhindadest.

Varude soetusmaksumus koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude tootmiskulutused sisaldavad nii otseselt toodetega seotud kulutusi (tooraine ja materjalide ning pakkematerjalide maksumus, lõpetamata toodangu ladustamisega seotud vältimatud kulutused, tootmistööliste palgad).

Neto realiseerimisväärtus on tavapärases äritegevuses kasutatav hinnanguline müügihind, millest on maha arvatud toote lõpetamiseks ja müügi teostamiseks vajalikud hinnangulised kulutused. Varude kuluks kandmisel kasutatakse olenevalt varude tüübist kas tootmispartii põhist individuaalmaksumuse või kaalutud keskmise soetushinna meetodit.

Finantsinstrumendid

Finantsvarad ja –kohustused kajastatakse finantsseisundi aruandes hetkel kui Kontsernist saab lepinguline osapool instrumendi sätete kohaselt.

Kontsern klassifitseerib finantsvarad järgmiselt:

- finantsvarad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande;
- finantsvarad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande;
- finantsvarad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Klassifitseerimine sõltub Kontserni ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest. Seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2020 oli Kontsernil ainult korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kui Kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved. Regulaarsed finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse tehingupäeval, kuupäeval, mil Kontsern kohustub vara ostma või müüma. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui finantsvarade rahavoogude saamise õigus on lõppenud või on üle antud ja Kontsern on üle andnud olulisel määral kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved.

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvelevõtmisel õiglasest väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumentid, sh nõuded ostjate vastu

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Kontserni ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes.

Kontsern jagab nõudeid ostjate vastu kahte portfelli lähtuvalt antud portfelli ärimudelidest:

- Nõuded ostjate vastu, mis tulenevad kliendilepingutest ning mille ärimudeli eesmärgiks on koguda lepingulisi rahavooge. Antud nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.
- Nõuded ostjate vastu, mis tulenevad kliendilepingutest ning mille ärimudeli eesmärgiks on nõuete müük. Antud nõudeid kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

Nõuete müük toimub peamiselt läbi faktooringulepingute. Kehtivate faktooringulepingute raames kajastab Kontsern finantsseisundi aruandes ainult seda osa nõuetest, mis ei ole faktooringulepingu alusel faktoorigitud. Antud nõudeid kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Arvestades, et antud nõuete osas tagasimaksed toimuvad ligikaudu 2-3 kuu jooksul, siis ei oma raha ajaväärtus nõuete õiglasele väärtusele olulist mõju.

Kontsern klassifitseerib kõiki teisi võlainstrumente (sh antud laenud ja muud nõuded) korrigeeritud soetusmaksumuse mõõtmis-kategooriasse.

Omakapitaliinstrumentid

Kontsernil ei ole investeringuid omakapitaliinstrumentidesse.

Raha ja raha ekvivalendid on lühiajalised likviidsed investeringud, mida on võimalik kiiresti konverteerida rahaks ja mille turuväärtuse muutumise risk on ebaoluline, sh raha, pangakontod, lühiajalised hoiused tähtajaga kuni kolm kuud. Konsolideeritud rahavoogude aruande eesmärgil koosnevad raha ja raha ekvivalendid eespool määratletud rahast ja lühiajalistest hoiustest, ilma kasutusele võetud arvelduslaenudeta.

Kontsern kajastab finantsseisundi aruandes raha ja raha ekvivalentide all kontsernikonto netosaldot ehk Kontserni poolt kontsernikontole kantud vabasid vahendeid.

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas on objektiivseid tõendeid selle kohta, et finantsvara või finantsvarade rühma väärtus on langenud.

Kui esineb objektiivseid tõendeid, mis viitavad sellele, et vara väärtus on langenud, mõõdetakse kahjumi suurust vara bilansilise väärtuse ja hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse (jättes välja tulevased eeldatavad krediidikahjumid, mis ei ole veel aset leidnud) vahelise erinevusena. Hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus diskonteeritakse finantsvara esialgse efektiivse intressimäära alusel. Kui laenul on muutuv intressimäär, siis diskontomäär vara väärtuse langusest tuleneva mis tahes kahjumi mõõtmiseks on hetkel kehtiv efektiivne intressimäär.

Vara bilansilist maksumust vähendatakse allahindluse konto kaudu ja kahjumi suurus kajastatakse kasumiaruandes. Intressitulu tekkimine jätkub vähendatud bilansiliselt jääkmaksumuselt ning tekkimisele rakendatakse intressimäära, mida kasutati tulevaste rahavoogude diskonteerimiseks vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi mõõtmisel. Intressitulu kajastatakse finantstulu osana kasumiaruandes. Laenud koos nendega seotud allahindlusega kantakse maha, kui tulevasel tagasivõitmisel ei ole realistlikku perspektiivi ning kogu tagatis on realiseeritud või Kontsernile üle antud. Kui väärtuse langusest tuleneva hinnangulise kahjumi summa hilisemal aastal suureneb või väheneb sündmuse tõttu, mis leiab aset pärast väärtuse languse kajastamist, suurendatakse või vähendatakse varem kajastatud väärtuse langusest tulenevat kahjumit allahindluse konto korrigeerimise kaudu. Kui mahakantud vara hiljem laekub, krediteeritakse saadud summa kasumiaruandes finantskulu all.

Kontsern hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate võlainstrumentide eeldatavat krediidikahjumit mineviku ja tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud. Kontserni raha ja raha ekvivalendid on kõrge krediidireitinguga pankades ning tulenevalt sellest ei ole tegemist kõrgendatud riskiga instrumendiga, seetõttu kajastatakse raha ja raha ekvivalentide puhul 12 kuu oodatav krediidikahjum. Kui krediidirisk tõuseb, siis kajastatakse eluea eeldatav krediidikahjum.

Nõuetele ostjate vastu, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab Kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluse maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Finantskohustused

Finantskohustused klassifitseeritakse mõõdetuna kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Finantskohustus klassifitseeritakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kui seda hoitakse kauplemise eesmärgil, see on tuletisinstrument või see on sellisena kajastatud esmasel kajastamisel. Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande hinnatakse õiglases väärtuses ning puhaskasum ja -kahjum, sealhulgas mis tahes intressikulud, kajastatakse kasumiaruandes. Muud finantskohustused kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Kõiki finantskohustusi kajastatakse algselt õiglases väärtuses, millest on maha arvestatud tehingukulud. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes tasumisele kuulavas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu sisemise intressimäära meetodil.

Kontserni finantskohustused hõlmavad võlgu hankijatele ja muid kohustusi, arvelduslaene, laene ja krediite, faktooringuid, finantsgarantiilepinguid ja saneerimiskava järgseid kohustusi.

Regressiõigusega faktooringut kajastatakse kui finantseerimistehingut (s.t. nõuete tagatisel võetud laenu) ning nõuet kajastatakse finantsseisundi aruandes kuni see on laekunud või regressiõigus on aegunud. Faktooringtehingust tekkinud faktooringkohustust kajastatakse analoogselt muude võlakohustustega.

Regressiõigusega faktooringut kajastatakse nõude müügina ja kulu nõuete müügist kajastatakse finantskuluna.

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse finantskohustusi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Igasugune erinevus laekunud summade (miinus tehingukulud) ja saadavate laenumaksete vahel kajastatakse kasumiaruandes.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg saabub vähem kui 12 kuu jooksul pärast bilansikuupäeva või kui Kontsernil pole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande

kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingutes sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse sellest tuleneva kohustuse täitmisel, tühistamisel või aegumisel. Kui olemasolev finantskohustus asendatakse sama laenuandja poolt muu kohustusega, millel on oluliselt erinevad tingimused, või kui muudetakse oluliselt olemasoleva kohustuse tingimusi, käsitletakse vastavat asendamist või muutmist esialgse kohustuse kajastamise lõpetamisega ja uue kohustuse kajastamisega, ning vastavate bilansiliste maksumuste vaheline erinevus kajastatakse kasumiaruandes.

Finantsinstrumentide saldeerimine

Finantsvarad ja finantskohustused saldeeritakse ning netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes siis ja üksnes siis, kui on olemas kehtivalt jõustatav õigus kajastatud summade saldeerimiseks ning on olemas tasaarveldamise kavatsus või kavatsus realiseerida varad ja arveldada kohustused samaaegselt.

Finantsinstrumentide õiglase väärtus

Aktiivsel turul mittekauveldavate finantsinstrumentide puhul määratakse õiglase väärtus kindlaks sobiva hindamismeetodi abil. Sellised meetodid võivad hõlmata mitteseotud osapoolte vaheliste hiljutiste turutehingute kasutamist; võrdlusi olulises osas sarnase teise instrumendi hetkel kehtiva õiglase väärtusega, diskonteeritud rahavoogude analüüsi või muude hindamismudelite kasutamist.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja emasettevõtte põhikirjale teeb ettevõtte igal majandusaastal osanikele jooksva aasta jaotatavast puhaskasumist vähemalt 5% eraldise kohustuslikku reservkapitali, kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, ent seda tohib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumit ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada ka Kontserni aktsiakapitali suurendamiseks.

Välisvaluutad

Kontserni arvestusvaluutaks on euro, mis on ka konsolideeritud finantsseisundi aruannete esitusvaluutaks, kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks.

Välisvaluutas toimunud tehingud on kajastatud eurodes ümberhinnatuna tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi järgi. Kõik välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja -kohustused hinnatakse bilansipäeval ümber eurodesse ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Välisvaluutas fikseeritud soetusmaksumuses mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustused arvestatakse ümber, kasutades algse tehingu kuupäeval kehtinud valuutakurssi. Välisvaluutas fikseeritud õiglasest väärtusest mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustused arvestatakse ümber, kasutades õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtinud valuutakurssi. Mitterahaliste varade ja kohustuste ümberarvestamisest tulenev kasum või kahjum kajastatakse koos vastava vara või kohustusega seotud kasumi või kahjumiga, millest tulenes valuutakursivahe (valuutakursivahed varadelt ja kohustustelt, mille kasum või kahjum kajastatakse muu koondkasumi all või kasumiaruandes, kajastatakse samuti vastavalt muu koondkasumi all või kasumiaruandes).

Müügitulu kajastamine

Müügitulu on tulu, mis tekib kliendilepingutest Kontserni tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida Kontsernil on õigus saada lubatud kaupade ja

teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Kontsern kajastab müügitulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile, lähtudes tarneklauslitest. Sellega loetakse teostamiskohustus täidetuks.

Kontsernil puuduvad lepingud, kus periood kliendile lubatud kaupade või teenuste üleandmise ja kliendilt makse saamise vahel oleks pikem kui üks aasta. Sellest tulenevalt ei korrigeeri Kontsern tehinguhinda raha ajaväärtuse mõju osas. Kontsernil on kliendilepinguid, milles on teatud tingimustel kokku lepitud kauba tagastusõigus. Seoses piimatoodete lühikese realiseerimisajaga on kaubatagastused kajastatud käibevähendusena samas majandusaastas, kui tulu kliendilepingutest.

Kliendilepingutest tulenevad allahindlused on kajastatud müügikäibe vähendusena. Müügienduskulud kajastatakse käibevähendusena kui ei ole täpselt identifitseeritav millist toodet või teenust kliendi käest osteti.

Valitsusepoolne sihtfinantseerimine

Valitsusepoolset sihtfinantseerimist kajastatakse siis, kui on tõenäoline, et sihtfinantseerimine saadakse ja kõik sellega seotud tingimused suudetakse täita. Kui sihtfinantseerimine on seotud kuluartikliga, kajastatakse see tuluna sellise perioodi jooksul, mis on vajalik sihtfinantseerimise süsteemseks vastavusse viimiseks kuludega, mida see on kavandatud kompenseerima. Kui sihtfinantseerimine on seotud varaga, kajastatakse see tulevaste perioodide tuluna ning kantakse sealt tulusse võrdsetes summates sellega seotud vara eeldatava kasuliku eluea jooksul. Valitsusepoolse sihtfinantseerimise kajastamiseks kasutatakse brutomeetodit.

Tulumaks

Tulumaksuseaduse kohaselt ei ole Eesti äriühingud kohustatud maksma tulumaksu mitte kasumilt, vaid makstavatelt dividendidelt. Üldine tulumaksumäär on 20/80 väljamakstavalt netodividendilt. Ettevõtte saavad kasutada, regulaarselt makstavatele dividendidele soodusmaksumäär 14/86, mida on võimalik rakendada alates 01.01.2019 makstavatele dividendidele, millest kolmandikule eelmisel majandusaastal makstud dividendidest osale rakendub soodusmaksumäär 14/86 ning seda ületavale makstavale dividendide osale rakendub maksumäär 20/80. 14/86 soodusmaksumäär saab kasutada viimase kolme aasta keskmise väljamakstud dividendi summa ulatuses. Kuna tulumaksu makstakse mitte kasumilt, vaid dividendidelt, pole ajutisi erinevusi maksubaaside ning edasilükkunud tulumaksu varade ja kohustusi tekitavate varade ja kohustuste bilansiliste jääkmaksumuste vahel.

Makstavatelt dividendidelt tasumisele kuuluvat tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes kuluna dividendide väljamaksmisest teatamise hetkel.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneb vaba omakapitali dividendidena väljamaksmisega, on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, lisas 27.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse ajutiste erinevuste suhtes, mis tekivad kontserni varade ja kohustuste bilansiliste väärtuste ja maksubaaside vahel (maksubaas on vara või kohustise maksustamisel aluseks võetav summa). Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Maksustamissüsteemi olemusest tulenevalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel edasilükkunud tulumaksuvarasid ega -kohustisi, välja arvatud võimalik edasilükkunud tulumaksukohustus ettevõtte investeeringutelt tütar-, sidus, ja ühissettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui kontsern suudab kontrollida

maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist ja nende tühistumine ettenähtavas tulevikus ei ole tõenäoline.

Maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise näideteks on dividendide maksmine, investeeringu müük või likvideerimine jt tehingud. Kuna kontsern kontrollib tütaretevõtte dividendipoliitikat, on tal võimalik kontrollida ka kõnealuse investeeringuga seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kui emaettevõtte on otsustanud tüharetevõtte kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist. Kui emaettevõtte hindab, et dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus, mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt vahendeid ja omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada.

Edasilükkunud tulumaksukohustise mõõtmisel kasutab kontsern maksumäärasid, mida aruandekuupäeval kehtivate maksumäärade alusel eeldatavasti kohaldatakse maksustatavatele ajutistele erinevustele perioodil, mil need eeldatavalt tühistuvad.

Rendiarvestuse põhimõtted

Lepingu sõlmimisel hindab Kontsern, kas leping on rendileping või kas leping sisaldab endas renti. Leping on rendileping (või sisaldab endas renti), kui leping annab õiguse kontrollida ja kasutada kindlaksmääratud vara teatud aja jooksul tasu eest.

Kontsern rentnikuna

Rendikomponenti sisaldava lepingu sõlmimisel või muutmisel jaotab Kontsern lepingus sisalduva tasu igale rendikomponendile selle eraldiseisva hinna alusel.

Rendid kajastatakse kasutusõiguse varana põhivarade ning rendikohustusena võlakohustuste hulgas rendi alguse kuupäeval. Kasutusõiguse vara mõõdetakse algselt soetusmaksumuses, mis koosneb rendikohustuse algsummast. Rendikohustuse algsummat korrigeeritakse tehtud ettemaksete võrra, tehtud otseste kulutuste võrra ning taastamiskulude võrra (mis tulenevad vara demonteerimisest ning taastamisest). Saadud summast on maha arvatud saadud rendisoodustused. Rendimakse jaotatakse rendikohustuse põhiosa tagasimakseteks ja finantskuluks (intressikulu). Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarselt rendi alguskuupäevast kuni rendiperioodi lõpuni, välja arvatud juhul, kui rendilepinguga antakse alusvara omandiõigus Kontsernile rendiperioodi lõpus üle või kui kasutusõiguse vara jääkväärtus viitab sellele, et Kontsern plaanib kasutada vara väljaostuoptsiooni. Sellisel juhul amortiseeritakse kasutusõiguse vara alusvara kogu kasuliku eluea jooksul, mis määratakse samadel alustel nagu vastavate Kontserni poolt omatavate materiaalsete põhivarade puhul. Lisaks vähendatakse kasutusõiguse vara väärtuse langusest tulenevate kahjumite korral. Samuti korrigeeritakse kasutusõiguse vara rendikohustuse teatud ümberhindamistel.

Rendikohustust mõõdetakse finantsseisundi aruandes algselt rendimaksete nüüdisväärtuses, mida ei ole veel makstud rendisuhte alguskuupäevaks. Rendimaksed diskonteeritakse, kasutades rendi sisemist intressimäära või rentniku alternatiivset laenuintressimäära. Alternatiivne intressimäär on intressimäär, mida Kontsern peaks maksma kui ta finantseeriks sarnase vara kasutusõiguse ostmist laenuga.

Rendimaksed sisaldavad järgnevaid rendiperioodi jooksul tehtavaid makseid:

- fikseeritud rendimaksed miinus rendileandja poolt rentnikule tehtud maksed või kulude hüvitised;

- muutuvad rendimaksed, juhul kui need muutuvad vastavalt mingile indeksile või määrale (näiteks inflatsioon, tarbijahinnaindeks);
- võimaliku jääkväärtuse garantiiga kaasnevad maksed rentnikult;
- renditava vara väljaostmise, rendiperioodi pikendamise või katkestamise optsioonide kasutamise kaasaegsed maksed (juhul kui juhtkond on hinnanud optsiooni kasutamist piisavalt kindlaks ning nende optsioonide kasutamine on võetud arvesse rendiperioodi pikkuse arvestamisel).

Renditava vara (rendivara) soetusmaksumus peab sisaldama järgmisi komponente:

- rendimaksete nüüdisväärtus;
- rentniku poolt rendilepingu sõlmimisega kaasnenud otsekulud (kui need on olulises summas);
- enne rendilepingut vara soetamise eest tehtud maksed;
- juhul kui rendileping seda nõuab, siis renditava vara seisukorra taastamise või renditava vara eemaldamisega kaasnevad kulud.

Rendilepingu pikkuse määramisel hindab juhtkond pikendamise- ja katkestamisoptsioonide realiseerimise tõenäosust, võttes arvesse kõiki teadaolevaid asjaolusid, mis tekitavad majandusliku stiimuli optsioonide kasutamiseks. Rendilepingu pikendamisoptsioonidega hõlmatud perioodid (või perioodid pärast katkestamisoptsiooni) arvatakse rendiperioodi hulka siis, kui on piisavalt kindel, et pikendamisoptsiooni kasutatakse (või katkestamisoptsiooni ei kasutata). Juhtkond vaatab oma hinnangud seoses pikendamise ja katkestamisoptsioonidega üle, kui juhtkonna otsusel on toimunud oluline sündmus, mis mõjutab tema algset hinnangut optsioonide kasutamise tõenäosuse osas või kui on muutunud rendilepingu katkestamise periood.

Rendikohustust mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses. See arvutatakse ümber siis, kui tulevastes rendimaksetes on muutusi, mis tulenevad indeksist või määrast, kui muutub hinnang garanteeritud jääkväärtuse summa osas või kui Kontsern muudab oma hinnangut selle osas, kas soovitakse kasutada vara väljaostu, rendi pikendamise või lõpetamise võimalusi. Samuti mõõdetakse rendikohustust ümber kui muutuvad fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud rendimaksed). Kui rendikohustust hinnatakse ümber ülal loetletud põhjustel, tehakse kasutusõiguse vara bilansilises maksumuses vastav korrigeerimine. Rendikohustuse muudatuse mõju kajastatakse kasumiaruandes, kui kasutusõiguse vara bilansiline maksumus on vähendatud nullini.

Lühiajalisi rente ja väheväärtusliku vara rente kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt koondkasumiaruandes kuluna.

Kontsern rendileandjana

Rendikomponenti sisaldava lepingu sõlmimisel või rendilepingu muutmisel jaotab Kontsern lepingus sisalduva tasu igale rendikomponendile nende eraldiseisvate hindade alusel.

Kui Kontsern tegutseb rendileandjana, määrab Kontsern rendi alguses kindlaks, kas rendileping on kapitalirent või kasutusrent. Iga rendilepingu klassifitseerimiseks hindab Kontsern, kas rendilepinguga antakse üle praktiliselt kõik alusvara omandiga seotud riskid ja hüved. Kui antakse, siis sel juhul on tegemist kapitalirendiga. Kui ei anta, siis on tegemist kasutusrendiga. Selle hinnangu ühe osana hindab Kontsern ka teatud indikaatoreid (näiteks seda, kas rent on sõlmitud suurema osa vara majanduslikust elueast). Kui rendileping sisaldab endas nii rendi kui ka mitte-rendi komponente, rakendab Kontsern IFRS 15 arvestuspõhimõtteid, et jaotada rendilepingu tasu komponentide vahel.

Kontsern kajastab kasutusrendi alusel saadud rendimakseid lineaarselt tuluna rendiperioodi jooksul kasumiaruandes.

Laenukasutuse kulutused

Laenukasutuse kulutused, mis on otseselt omistatavad sellise vara soetamisele, ehitamisele või tootmisele, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse viimine võtab olulisel määral aega, kapitaliseeritakse osana vastava vara soetusmaksumusest. Kõik muud laenukasutuse kulutused kantakse kulusse nende esinemise perioodil. Laenukasutuse kulutused koosnevad intressikulust ja muudest kuludest, mis on majandusüksusel tekkinud seoses rahaliste vahendite laenamisega.

Eraldised

Eraldised kajastatakse siis, kui Kontsernil on möödunud sündmuse tagajärjel eksisteeriv kohustus (juriidiline või hüpoteetiline) ja on tõenäoline, et majanduslikku kasu sisaldavate ressursside väljavool on vajalik kohustuse täitmiseks ning kohustuse suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Kui Kontsern prognoosib eraldise osalist või täielikku hüvitamist, näiteks kindlustuslepingu alusel, kajastatakse hüvitamine eraldi varana, kuid üksnes siis, kui hüvitamine on praktiliselt kindel. Eraldisega seotud kulu esitatakse kasumiaruandes ilma hüvituseta.

Kui raha ajaväärtuse mõju on oluline, diskonteeritakse eraldisi, kasutades kehtivat maksueelset määra, mis peegeldab vajaduse korral kohustusele isemast riski. Diskonteerimise kasutamise korral kajastatakse eraldise suurenemine aja möödumise tõttu finantskuluna.

Tingimuslikud kohustused

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Seotud osapooled

Seotud osapooled on aktsionärid, töötajad, juhtkonna liikmed, nende lähisugulased ja äriühingud, kes otseselt või kaudselt, mitme vahendaja kaudu, kontrollivad aruandekohustuslast või on aruandekohustuslase kontrolli all eeldusel, et nimetatud suhe annab ühele poolele õiguse kontrollida või avaldada olulist mõju teisele poolele finants- ja tegevusotsuste langetamisel.

Info seotud osapoolte vaheliste nõuete, kohustuste ja tehtud tehingute kohta on esitatud lisas 26.

Bilansipäeva järgsed sündmused

Olulisi asjaolusid, mis mõjutavad varade ja kohustuste hindamist ning ilmnevad bilansipäeva ja konsolideeritud finantsseisundi aruannete koostamise kuupäeva vahel ning on seotud aruandeperioodil või varem toimunud tehingutega, kajastatakse raamatupidamisaruannetes.

Hilisemaid sündmusi, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, ent millel on oluline mõju järgmisele majandusaastale, avalikustatakse aastaaruande lisades.

4. Kriitilise tähtsusega raamatupidamisotsused, peamised ebakindluse allikad ja finantsriskid

- Juhtkonna otsused ja hinnangud

Kontserni konsolideeritud finantsaruannete koostamine nõuab juhtkonnalt otsuste, eelduste ja prognooside tegemist ning hinnangute andmist, mis mõjutavad kajastatud tulude, kulude, varade ja kohustuste summasid, ning tingimuslike kohustuste avaldamist aruandeperioodi lõpu seisuga. Nende eelduste, prognooside ja hinnangutega seotud ebakindlus võib siiski kaasa tuua tulemusi, mis nõuavad mõjutatud vara või kohustuse bilansilise maksumuse olulisi korrigeerimisi tulevastel perioodidel.

Juhtkonna otsuseid ja hinnanguid on järjepidevalt läbi vaadatud ja nende aluseks on ajaloolised kogemused ja muud tegurid, sealhulgas tulevikus toimuvate sündmuste prognoosid, mida hetkeolukorras mõistlikuks loetakse.

Olemasolevad asjaolud ja prognoosid tulevaste arengute kohta võivad aga muutuda turu muutuste või väljaspool Kontserni kontrolli aset leidvate asjaolude tõttu, seetõttu hinnanguid ja nende aluseks olevaid prognoose vaadatakse läbi jooksvalt. Raamatupidamise kohta antud hinnanguid kajastatakse perioodil, mil hinnangut korrigeeritakse, kui korrigeerimine puudutab üksnes vastavat perioodi, või korrigeerimise perioodil ja tulevastel perioodidel, kui korrigeerimine puudutab nii jooksvat perioodi kui ka tulevasi perioode.

Juhtkonnalt suuremat hoolikust nõudvad või keerukamad valdkonnad või valdkonnad, kus eeldustel ja hinnangutel on konsolideeritud finantsseisundi aruannete seisukohast märkimisväärne tähtsus, on:

- Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hindamine

Kontsern kajastab oma kinnisvara-investeeringuid õiglases väärtuses, kajastades õiglase väärtuse muutused kasumiaruandes. Kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus põhineb sõltumatu hindaja poolt läbi viidud hindamisel.

Kinnisvarainvesteeringu õiglane väärtus seisuga 31.12.2020 oli 314 000 eurot (31.12.2019: 1 107 000 eurot). Detailsem infor-matsioon on avalikustatud lisa 7.

- Firmaväärtuse langus

Kontsern kontrollib firmaväärtuse langust vähemalt kord aastas. Selleks hinnatakse nende raha genereerivate üksuste kasutusväärtust, millele firmaväärtus on jagatud. Kasutusväärtuse kindlaksmääramiseks peab juhtkond andma hinnangu raha genereeriva üksuse eeldatavatele tulevastele rahavoogudele ning valima kohase diskontomäära nende rahavoogude nüüdsväärtuse arvutamiseks.

Firmaväärtuse bilansiline maksumus 31.12.2020 seisuga oli 3 538 472 eurot (31.12.2019: 27 562 164

eurot). Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 firmaväärtuse allahindlusvajadust ei tuvastatud. Üksikasjalikumalt käsitletakse firmaväärtust lisas 8.

- Materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasuliku eluea määramine

Juhtkond on andnud hinnangu materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasulikule elueale võttes aluseks äritegevuse mahu, vastava ala kogemused ja tulevikuväljavaated. Lisas 3 on avalikustatud juhtkonna hinnang Kontserni materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasulikele eluigadele. Kui materiaalse ja immateriaalse põhivarade eluead oleksid 10% pikemad, siis aruandeaasta amortisatsioonikulu oleks 292 778 euro võrra väiksem (2019. aastal 407 121 euro võrra väiksem). Kui aga 10% lühemad, siis amortisatsioonikulu oleks 357 518 euro võrra suurem (2019. aastal 497 145 euro võrra suurem).

- Müügiedenduskulude kajastamine

Juhtkond on andnud hinnangu Kontserni müügiedenduskulude kajastamisele, võttes aluseks kriteeriumi, kas saadud teenus on eristatav või mitte. Eristatavad kulud kajastatakse aruandeperioodi turustuskuludes, kõik ülejäänud müügiedendusega seotud kulud kajastatakse aruandeperioodi müügikäibe vähendusena.

Finantsriskid

Kontserni peamised finantskohustused hõlmavad laene ja krediite, võlgu hankijatele ja muid kohustusi ning finantsgarantiilepinguid. Selliste finantskohustuste peamiseks eesmärgiks on rahastada Kontserni tegevusi ja anda garantiisid Kontserni tegevuste toetamiseks. Kontsernil on laenu- ja muud nõuded, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded ning raha ja lühiajalised hoiused, mis tulenevad otseselt tema tegevustest.

Kontserni mõjutavad alltoodud riskid.

Tururisk

Kontserni põhilise osa müügitulust moodustab omatoodete müük Eesti turul. Mahutoodete peamiseks ekspordipiirkonnaks on Euroopa, kuid tooteid turustatakse ka mujal maailmas. Kontserni äritegevuse tulemit mõjutavad valitsev piimandusturu olukord, turuhindade tase, arengu- ja uurimiskulude maht, tootmiskulude tase, suhted piimatootjatega ja suurl klientidega. Kontserni tootmiskulude tasemele avaldab kõige suuremat mõju toorpiima kokkuostuhind ja selle kõikumine ning globaalne majanduskeskkond.

Tururisk on risk, et finantsinstrumendi tulevaste rahavoogude õiglane väärtus kõigub muutuste tõttu turuhindades. Turuhinnad hõlmavad järgmisi riskiliike: intressimäära risk, valuutarisk, tooraine hinna risk. Finantsinstrumendid, mida mõjutab tururisk, hõlmavad laene ja hoiuseid.

Allpool kirjeldatud sensitiivsusanalüüsid on esitatud seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019. Sensitiivsusanalüüside tegemisel on võetud aluseks, et puhasvõlgnevuse summa, võla fikseeritud intressimäära ja muutuva intressimäära suhe ning välisvaluutas finantsinstrumentide osakaal on konstantne.

Sensitiivsusanalüüside arvutustes on kasutatud järgmisi eeldusi: kasumiaruande objekti sensitiivsuseks on vastavate tururiskide eeldatavate muutuste mõju. Selle aluseks on 31. detsembril 2020 ja 31. detsembril 2019 hoitavad finantsvarad ja -kohustused. Kontsern ei kasuta riskide maandamisinstrumente.

Poliitilised ja rahvusvahelised riskid

Kontsern on avatud ekspordiga seotud riskidele. Kontserni äritegevust ja finantstulemusi mõjutavad alltoodud rahvusvahelised riskid:

- välisriikide majanduslik ja poliitiline ebastabiilsus;
- konfiskeerimine ja lepingute olematuks tunnistamine, mis on tingitud sõjast, terrorismist, rahvarahutustest;
- piirangud välisvaluuta ringluses, sanktsioonid, maksundust, kaubandust ja investeringuid mõjutavate seaduste ja määruste vastuvõtmine ja muutmine.

Kontsern ei saa tagada, et ei jää ebasoodsate rahvusvaheliste arengute objektiks oma ekspordi tegevuse suhtes või on piisavalt kindlustatud võimalike kahjude tekkimise eest selliste riskide puhul.

Maaailma riikides kehtivad regulatsioonid

Kontserni äritegevus on maailma riikide ja omavalitsuste seaduste ja määruste objektiks. Vaatamata sellele, et Kontsern omab mitmeid rahvusvahelise tähtsusega sertifikaate, mis kehtivad teatud piirkondades või kindlatel rahvusvahelistel turgudel, võib Kontserni suutlikkus müüa toodangut vastavates riikides olla kahjustatud kohalike seaduste muutmise tõttu.

Kehtivate seaduste ja määruste muutus või uute regulatsioonide vastu võtmine võivad kahjustada Kontserni äritegevust, majandus- ja finantstulemusi. Kontsern ei saa ennustada, millisel määral tema tulevased rahavood ja kasumid võivad olla mõjutatud uute kohustuslike õigusnormide poolt.

Koroonaviiruse mõju

Enim avaldas aruandeaastal Eesti ja maailma majanduskeskkonnale mõju COVID-19 viiruse levik.

2019. aasta lõpus saabusid Hiinast esmakordselt teated COVID-19 (koroonaviiruse) kohta. Aasta lõpuks oli Maailma Tervishoiuorganisatsioonile teatatud tundmatu viiruse piiratud levikust. 2020. aasta esimeste kuude jooksul levis aga viirus juba üle terve maailma ja selle negatiivne mõju maailmamajandusele on pidevalt hoogu kogunud. Riigid on kehtestanud erinevaid ja kohati väga karme piiranguid, et viiruse leviku kiirust langetada, püüdes sel moel ära hoida meditsiinisüsteemi kokkukukkumist, samal ajal tõstes pidevalt oma kodanike koroonaviiruse vastase vaksineerimise tempot. Ka Eestis on rakendatud erinevaid piiranguid, mida vastavalt nakatumisnäitajatele ja haiglas viibivatele koroonapatsientide arvule on kas karmistatud või leevendatud. Aruande kinnitamise ajal on Eestis kasutusel vähe piiranguid, aga nakatumise tempo on taas tõusmas ja kardetakse, et sügis-talvine hooaeg saab jälle olema keeruline.

Kui vaadelda kogu senise koroonakriisi perioodi tervikuna, siis piimatoodete puhul on kodutarbimise tõus tasakaalustanud HoReCa sektorist tuleva languse ning Kontserni tootmismahd ei ole oluliselt muutunud. Kontsern on kehtestanud ettevaatusabinõud hoidmaks ära viirusepuhanguid oma erinevates üksustes ning nende reeglite range järgimine on võimaldanud ära hoida suuremad nakatumised. Mitmed tööstusharule olulised ettevõtte kasvu soosivad üritused on viiruse leviku tõttu kas ära jäänud või edasi lükatud. Samas, hoolimata mõnevõrra suurenenud kulutustest isikukaitsevahenditele, COVID-19 levik Kontserni tegevust tervikuna 2020. aastal liiga tugevalt ei mõjutanud.

Juhtkond jätkab selle potentsiaalse mõju jälgimist ja rakendab kõik vajalikud meetmed, et leevendada selle mis tahes mõju Kontsernile.

Tooraine hinnarisk

Euroopa ja maailma piimanduses toimuv mõjutab otseselt ka Eesti piimandussektorit, millest suurimat mõju omab tooraine hindade kõikumine. Viimaste aastate jooksul on olnud Kontserni peamiseks

riskiteguriks ebastabiilsus tooraine sisseostuhindades, kuna sisend- ja väljundhindade vahel on piisav ajaline inerts.

Kontserni põhitegevus nõuab pidevat varustatust piimaga ja seetõttu ka piimatootjatelt toorpiima ostmist/kogumist. Viimasel aastal on ettevõtte keskendunud enam kontserni tootmisüksuste vahetus läheduses paiknevatest farmidest piima varumisele, et vähendada logistilisi kulusid ning kindlustada kvaliteetsem ja operatiivsem tarneahel.

Kontserni hinnangul, kui kõik muud muutujad on konstantsed, on tooraine hinna muutuse mõju Kontserni maksueelsele kasumile järgmine: tooraine hinna suurenemine 10% võrra toob kaasa brutokasumi vähenemise 3,8 miljoni euro võrra.

Intressimäära risk

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turu intressimäärade muutuste tõttu. Kontserni avatus turu intressimäärade muutuste riskile on eelkõige seotud Kontserni muutuva intressimääraga lühi- ja pikaajaliste võlakohustustega. Kontserni intressirisk piirdub Euribor'i kõikumisega.

Seisuga 31.12.2020 oli nii 1 kuu, 3 kuu kui ka 6 kuu Euribor negatiivne. Kontserni poolt sõlmitud krediidilepingutes on rakendatud negatiivse euribori määra korral nullmäära. Kontserni hinnangul, kui kõik muud muutujad on konstantsed, on muutuva intressimääraga laenude ja krediitide mõju Kontserni maksueelsele kasumile järgmine:

Euribori tõus tasemele	31.12.2020	31.12.2019
0,5%	-104 161	-196 052
1,0%	-208 321	-392 104
1,5%	-312 482	-588 156

Kontsern ei kasuta finantsinstrumente intressimäärade kõikumisest tuleneva riski maandamiseks. Laenukohustuste vähenemise tõttu väheneb ka Kontserni avatus Euribor'i tõusust tekkiva riski osas. Keskmissi laenuintresse on käsitletud lisas 14.

Välisvaluuta risk

Välisvaluuta risk on risk, et tulevased rahavood kõiguvad vahetuskursside muutuste tõttu. Kontserni avatus vahetuskursside muutuste riskile on äärmiselt madal, kuna valdav osa tehingud ja lepingud vormistatakse eurodes.

Müügilepingutega seotud kontsentratsiooni risk

Kontserni äritegevus sõltub klientidega sõlmitud lepingutest tootesortimendi ja rakendatavate boonuste osas. Toodete sortimendist eemaldamine mõne suurima jaeketi poolt võib oluliselt mõjutada Kontserni finantstulemusi ja konkurentsivõimet, seetõttu tegeleb Kontsern igapäevaselt lisaks olemasolevate kliendisuhete hoidmisele ka kliendibaasi laiendamise ja uute turgude otsimisega.

Krediidirisk

Klientide poolt maksetingimuste rikkumine ja maksetega viivitamine avaldab negatiivset mõju Kontserni likviidsusele.

Krediidirisk on risk, et vastaspool ei täida finantsinstrumendist või kliendilepingust tulenevaid kohustusi, mis toob kaasa finantskahju. Kontsern on avatud krediidiriskile, mis tuleneb põhitegevusest (eelkõige nõuetest ostjate vastu) ja finantseerimistegevusest, sealhulgas väljaantud lühiajalistest laenudest.

Nõuded ostjate vastu

Klientidega seotud krediidiriski juhitakse Kontserni kõigis äriüksustes, rakendades Kontserni poolt klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks kehtestatud põhimõtteid ja kontrollimeetmeid. Kliendi krediitkvaliteedi hindamisel on aluseks kliendi krediitireiting ning individuaalsed krediitlimiidid määratakse vastavalt hindamisele. Kui kliendi maksevõime hindamine ei anna piisavalt häid tulemusi, siis toimub müük ettemaksuga. Klientide võlgnevusi jälgitakse regulaarselt ning tärned suurematele klientidele on kaetud krediitkindlustusega.

31. detsember 2020 seisuga oli Kontsernil 4 klienti (2019: 13 klienti), kelle võlgnevus Kontsernile ületas 100 tuhat eurot, moodustades kogu debitoorsest võlgnevusest umbes 39,3 % (2019: 58,7 %). Üle tähtaja võlgnevuste kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 11.

Iga kliendi puhul analüüsitakse nõude laekumise tõenäosust ja sellest tulenevat allahindluse (eraldise moodustamise) vajadust igal aruandekuupäeval. Nõuded hinnatakse alla, kui nõude krediitkvaliteet on langenud ja aset on leidnud üks järgnevatest sündmustest: võlgniku olulised finantsraskused; lepingu rikkumine, näiteks kohustuste mittetäitmine või tähtjaks tasumata jätmine; on tõenäoline, et võlgnik läheb pankrotti või reorganiseerimisele. Eelnevast sõltumata loeb Kontsern kohustuse mittetäidetuks, kui nõue on enam kui 90 päeva võrra maksetähtaega ületanud, välja arvatud juhul, kui Kontsernil on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud. Krediitkindlustusega nõuete puhul lähtutakse allahindluse puhul krediitkindlustuslepingus sätestatud tähtaegadest ja omavastutuse määrast. Aruandekuupäeval on maksimaalseks krediidiriskiks allpool avalikustatud iga finantsvarade liigi bilansiline maksumus. Finantsseisundi aruandes kajastatud summadest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete eeldatav krediitkahjum. Kontserni valduses ei ole tagatise. Kontsern hindab ostjate vastu olevate nõuete seotud riskikontsentratsiooni madalaks.

Antud laenud

Laenude väljaandmisel analüüsitakse individuaalselt laenude väljaandmise vajadust ja vastavust Kontserni tegevuseesmärkidele ning laenude ja kõikide kaasnevate tasude tagastamise tõenäosust. Aruandekuupäeval on maksimaalseks antud laenude krediidiriskiks 27,87 miljonit eurot, mis on seotud sõsarettevõtte Tere AS saneerimiskavas olevate tagatud laenudega (2019: 1,36 miljonit eurot). Kontsern hindab, et välja antud laenude krediidirisk ei ole suurenenud. Täiendav info väljaantud laenude kohta on toodud lisades 9 ja 11.

Likviidsed vahendid

Likviidsete vahendite (raha ja tähtajalised hoiused) krediidirisk on piiratud, sest vabu rahalisi vahendeid hoitakse põhiliselt Swedbanki, SEB ja Nordea Bank'i kuuluvate pankade arvelduskontodel. Swedbanki ja SEB gruppi kuuluvad Baltikumis tegutsevad pangad ei oma eraldi Moody'se krediitireitinguid. Swedbanki grupi emaettevõtte Swedbank AB omab Moody'se pikaajalist krediitireitingut Aa3 (2019. aastal Aa2) ning SEB grupi emaettevõtte Skandinaviska Enskilda Banken AB omab Moody'se pikaajalist krediitireitingut Aa2 (2019. aastal Aa2). Nordea Bank Abp omab Moody'se pikaajalist krediitireitingut Aa3 (2019. aastal Aa3). Pangakontode jääke on kajastatud lisas 12.

Seisuga 31. detsember 2020 on maksimaalne krediidirisk, mis tekiks kõigi nõuete tasumata jätmise korral 39,05 miljonit eurot (2019: 11,04 miljonit eurot), mis koosneb järgnevatest finantsvaradest:

	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Raha pangakontodel	12	103 988	5 940 128
Nõuded ostjate vastu	11	1 720 780	3 090 354
Laenunõuded	9	27 867 056	1 364 803
Muud nõuded		9 353 273	644 307
Aruandeperioodi lõpus		39 045 097	11 039 592

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk esindab ohtu ettevõtte maksevõimele. Kontserni eesmärk on hoida Kontserni ja lõpliku konsolideeriva emaettevõtte AS-i Maag Grupp finantseerimisvajadus ja finantseerimisvõimalused tasakaalus. Likviidsusrisi juhtimise vahendina kasutatakse rahavoogude planeerimist. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks kasutavad kontserni liikmed lõpliku konsolideeriva emaettevõtte ühtset kontsernikontot, mis võimaldab kontsernikonto liikmetel kasutada rahalisi vahendeid AS-i Maag Grupp kui emaettevõtte poolt kehtestatud limiidi piires.

Likviidsusrisi maandamiseks kasutab Kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on panga- ja emaettevõtte laenud, arvelduslaenud, faktooring, ostjate nõuete ja tarnelepingute pidev monitooring. Arvelduslaene ja faktooringut kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks, põhivara ja finantsinvesteeringute soetamiseks kasutatakse pikaajalisi pangalaene, emaettevõtte laene ja/või rendilepinguid. Kontserni finantsvõimendust arvestades on likviidsuse juhtimine üks Kontserni prioriteete.

Tootmistegevusega seotud riskid

Kontserni jaoks on alati suureks ohuteguriks tootmisprotsessidega seotud riskid. Antud riskid on seotud peamiselt tootmiseadmete purunemise või kahjustustega ning tööõnnetustega, mis on seotud füüsiliste vigastustega. Kontsern kasutab riskide maandamiseks ennetavaid meetmeid nagu kindlustuslepingute sõlmimine, garantiitingimuste lisamine tüüplepingutesse, töökorralduse reeglite kehtestamine. Vaatamata ennetustööle võib tekkida olukordi, mida ei osatud ette näha ning mis võivad enesega kaasa tuua tootmiskulude kasvu, nõuda täiendavaid investeeringuid ning avaldada negatiivset mõju Kontserni majandustulemusele ja finantspositsioonile. Lisaks võib see kahjustada Kontserni mainet.

Vaidlused

Kontserni võidakse oma tavapärase majandustegevuse käigus kaasata aeg-ajalt vaidlustesse. Sellised vaidlused võivad majandustegevust häirida ning avaldada mõju ka finantstulemustele. Aruande koostamise seisuga käimasolevad vaidlused ei tekita vajadust täiendavate eraldiste kajastamiseks.

Õiglase väärtuse hindamine

Õiglase väärtus on summa, mille eest on hindamispäeva seisuga võimalik vahetada vara või arveldada kohustust tavapärase äritehingu käigus sõltumatute turuosaliste vahel.

Õiglase väärtuse hindamisel lähtutakse eeldusest, et vara müük või kohustuse tasumine toimub:

- vara või kohustuse peamise turu tingimustes, või
- peamise turu puudumisel, vara või kohustuse jaoks soodsaima turu tingimustes.

Kontsernil peab olema juurdepääs peamisele või soodsaimale turule.

Vara või kohustuse õiglase väärtuse hindamisel eeldatakse, et turuosalisel lähtuvad vara või kohustuse hinna määramisel oma majanduslikest huvidest.

Kontsern kasutab õiglase väärtuse hindamisel meetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille kasutamiseks eksisteerib piisavalt andmeid, et hinnata õiglast väärtust, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist.

Kõik varad ja kohustused, mis on hinnatud õiglasesse väärtusesse või avalikustatud finantsaruannetes, on klassifitseeritud vastavalt õiglase väärtuse hierarhiale, mis on kirjeldatud allpool ning põhineb madalaima taseme sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmisele tervikuna:

Tase 1:	Noteeritud (korrigeerimata) hinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustustele;
Tase 2:	Hindamismeetodid, mille puhul madalaima taseme olulised sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad;
Tase 3:	Hindamismeetodid, mille puhul madalaima taseme olulised sisendid ei ole otseselt või kaudselt jälgitavad.

Kontsern hindab iga aruandlusperioodi lõpul, kas varad ja kohustused, mis esinevad finantsaruannetes perioodide lõikes korduvalt, vajavad tasemete vahel ümberklassifitseerimist (baseerudes madalaimal sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse hindamisele tervikuna).

Juhtkonna hinnangul ei erine Kontserni korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade ja –kohustuste bilansiline väärtus oluliselt nende õiglasest väärtusest seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019. Nõuded ostjatele ja võlad hankijatele on lühiajalised ja seega on juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus lähedane nende õiglasele väärtustele. Suurem osa pikaajalistest kohustustest baseerub ujuval intressimääral, mis muutub vastavalt turu intressimääradele. Juhtkonna hinnangul ei ole Kontserni riskimarginaalid oluliselt muutunud võrreldes laenu saamise ajaga ja Kontserni võlakohustuste intressimäärad vastavad turutingimustele. Pikaajalised intressi mittekanvad sõsarettevõtte Tere AS saneerimiskavaga seotud nõuded on ümber hinnatud nende õiglasesse väärtusesse. Õiglase väärtuse määramiseks on kasutatud diskonteeritud rahavoogude analüüsi, diskonteerides lepingulisi tuleviku rahavooge kehtivate turuintressimääradega, mis on kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. Eelnevast tulenevalt hindab juhtkond, et pikaajaliste kohustuste ja nõuete õiglased väärtused on ligilähedased nende bilansilistele väärtustele.

Kapitali juhtimine

Kontserni eesmärgiks kapitali juhtimisel on tagada jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja säilitada sealjuures optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks. Kapitalistruktuuri säilitamiseks või parandamiseks võib Kontsern reguleerida aktsionäridele makstavat dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võla vähendamiseks.

Vastavalt tööstusharus levinud praktikale kasutab Kontsern kapitali jälgimiseks netovõla- ja omakapitali suhet. See suhtarv leitakse netovõla jagamisel kogukapitaliga. Netovõla arvutamiseks lahutatakse koguvõlast (intressikandvate kohustuste summa) raha ja selle ekvivalendid.

Alltoodud kuupäevade seisuga oli võla ja omakapitali suhtarv järgmine:

	31.12.2020	31.12.2019
Intressikandvad kohustused (lisa 14)	25 740 973	40 331 776
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 12)	-103 988	-5 944 914
Netovõlg	25 636 985	34 386 862
 Omakapital	 17 327 547	 24 360 662
Omakapital ja netovõlg kokku	42 964 532	58 747 524
 Võlgnevuste suhtarv	 60%	 59%

Kontsern teenis majandusaastal koondkahjumit summas 7 033 115 eurot (2019: koondkasumit 3 230 215 eurot). Seisuga 31.12.2020 ületasid lühiajalised kohustused käibevara 11 093 546 euro võrra (lühiajalised kohustused sisaldavad lõplikult konsolideerivalt emaettevõttelt Maag Grupp AS saadud laenu summas 4 620 000 eurot ja kontsernikonto kohustust summas 2 899 954 eurot). Seisuga 31.12.2019 ületasid Kontserni lühiajalised kohustused käibevara 1 973 087 euro võrra, lühiajalised kohustused sisaldasid lõplikult konsolideerivalt emaettevõttelt saadud laenu summas 4 358 400 eurot. Maag Grupp AS ei nõua laenu ennetähtaegselt tagasi ja võimaldab vajadusel täiendavalt kasutada kontsernikontol olevaid vahendeid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud eeldusest, et Kontsern on jätkuvalt tegutsev.

5. Tütar-ja sidusettevõtted

Kuni kontrolli ülemineku kuupäevani, 10.07.2020 kuulusid Kontserni järgmised Kontserni tütaretevõtted:

Ettevõtte	Investeeringu tüüp	Asukoha- maa	Tegevusala	Osalus	
				31.12.20	31.12.19
Tere AS	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	0%	100%
AS Meieri Transport *	tütaretevõtte	Eesti	transporditeenused	0%	100%
Estonian Dairy OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	0%	100%
Eesti Piimatööstus OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	0%	100%
Viljandi Dairy OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	0%	100%

* Osalus oli läbi tütaretevõtte Tere AS

Juulis 2020 omandas AS-i Maag Grupp tütaretevõtte Nordic Milk OÜ osaluse Tere AS-is. Tehingu käigus müüs AS Farmi Piimatööstus talle kuulunud osaluse Tere AS-is müügihinnas, milleks oli diskonteeritud rahavoogude meetodil (tulumeetodil) ja turumeetodil leitud osaluse õiglane väärtus.

6. Materiaalne põhivara

Soetusmaksumus	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Sõidukid	Muu inventar	Lõpetamata põhivara projektid	Kokku
Seisuga 01.01.2019	27 994 082	16 016 660	1 398 582	388 836	882 729	46 680 889
Soetused	435 156	414 633	329 125	39 039	1 435 162	2 653 115
Müügid ja mahakandmised	-280 935	-19 957	-417 072	-9 623	-272 984	-1 000 571
Ümberklassifitseerimised	35 800	663 483	15 028	899	-715 210	0
Seisuga 31.12.2019	28 184 103	17 074 819	1 325 663	419 151	1 329 697	48 333 433
Soetused	19 364	602 613	377 074	34 636	322 974	1 356 661
Müügid ja mahakandmised	0	-537 254	-213 189	-7 365	-21 373	-779 181
Ümberklassifitseerimised	-943 410	1 887 768	592	0	-1 225 540	-280 590
Vara kajastamise lõpetamine tütarettvõttes kontrolli kaotamisest	-21 503 180	-5 278 737	-1 291 898	-215 268	-403 568	-28 692 651
Seisuga 31.12.2020	5 756 877	13 749 209	198 242	231 154	2 190	19 937 672
Akumuleerunud kulum ja väärtuse langus						
Seisuga 01.01.2019	-5 596 183	-9 628 338	-156 510	-219 473	-58 777	-15 659 281
Kulum	-2 569 225	-1 665 702	-288 800	-63 594	0	-4 587 321
Müügid ja mahakandmised	50 430	5 258	208 658	5 740	58 777	328 863
Seisuga 31.12.2019	-8 114 978	-11 288 782	-236 652	-277 327	0	-19 917 739
Kulum	-1 461 562	-1 261 155	-168 520	-37 573	0	-2 928 810
Müügid ja mahakandmised	0	501 345	52 654	4 458	0	558 457
Ümberklassifitseerimised	263 495	-263 495	0	0	0	0
Vara kajastamise lõpetamine tütarettvõttes kontrolli kaotamisest	6 258 794	1 390 877	294 602	111 961	0	8 056 234
Seisuga 31.12.2020	-3 054 251	-10 921 210	-57 916	-198 481	0	-14 231 858
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2019	20 069 124	5 786 037	1 089 011	141 824	1 329 697	28 415 694
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2020	2 702 626	2 827 999	140 326	32 673	2 190	5 705 814

Tabelis toodud kuupäevade seisuga oli täielikult amortiseerunud, ent jätkuvalt kasutusel oleva materiaalse põhivara soetusmaksumus järgmine:

	31.12.2020	31.12.2019
Ehitised	180 989	0
Masinad ja seadmed	4 713 437	5 237 515
Sõidukid	750	39 878
Muu inventar	173 814	147 385
	5 068 990	5 424 779

Pantide ja hüpoteekide kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 24.

Kasutusõiguse varade ja rendilepingute kohta on toodud täiendav informatsioon lisas 25.

7. Kinnisvarainvesteeringud

Seisuga 31. detsember 2020 on kinnisvarainvesteeringuna kajastatud kinnistud, mida ei kasutata tootmise otstarbel ning mis asuvad järgmistel aadressidel:

- Rakvere, Tiigi 1;
- Rakvere, Tiigi 3.

	2020	2019
Õiglane väärtus perioodi alguses	1 107 000	850 000
Õiglase väärtuse muutus	0	257 000
Vara kajastamise lõpetamine tütarettevõttes kontrolli kaotamisest	-793 000	0
Õiglane väärtus perioodi lõpul	314 000	1 107 000

2019. aastal teostati sõltumatute ekspertide poolt kinnisvarainvesteeringute hindamised. Hindamise läbiviimisel kasutati Eesti vara hindamise standardiseeriale EVS 875 vastavat võrdlusmeetodit.

Aruandeaastal sõltumatute ekspertide poolset kinnisvarainvesteeringute hindamist läbi ei viidud, sest juhtkonna hinnangul ei ole vahepeal õiglases väärtuses toimunud olulisi muutusi.

8. Immateriaalne põhivara

Soetusmaksumus	Firmaväärtus	Kaubamärgid	Tarkvara	Litsentsid	Muu immateriaalne põhivara	Kokku
Seisuga 01.01.2019	27 562 164	7 926 233	664 006	6 664	23 965	36 183 032
Müügid ja mahakandmised	0	0	0	0	-23 965	-23 965
Seisuga 31.12.2019	27 562 164	7 926 233	664 006	6 664	0	36 159 067
Ümberklassifitseerimised	0	0	0	0	280 590	280 590
Vara kajastamise lõpetamine tütaretevõttes kontrolli kaotamisest	-24 023 692	-6 648 000	0	-6 664	-280 590	-30 958 946
Seisuga 31.12.2020	3 538 472	1 278 233	664 006	0	0	5 480 711
Akumuleerunud kulum ja väärtuse langus						
Seisuga 01.01.2019	0	-1 432 746	-205 841	-2 833	-19 400	-1 660 820
Kulum, allahindlus	0	-109 068	-144 919	-1 999	-4 565	-260 551
Müügid ja mahakandmised	0	0	0	0	23 965	23 965
Seisuga 31.12.2019	0	-1 541 814	-350 760	-4 832	0	-1 897 406
Kulum, allahindlus	0	-54 534	-234 199	-1 000	-2 338	-292 071
Vara kajastamise lõpetamine tütaretevõttes kontrolli kaotamisest	0	318 115	0	5 832	2 338	326 285
Seisuga 31.12.2020	0	-1 278 233	-584 959	0	0	-1 863 192
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2019	27 562 164	6 384 419	313 246	1 832	0	34 261 661
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2020	3 538 472	0	79 047	0	0	3 617 519

2017. aastal juulis omandati Tere AS, koos tütarettevõtetega AS Meieri Transport, Estonian Dairy OÜ, Eesti Piimatööstus OÜ ja Viljandi Dairy OÜ. Ostutehingu tulemusena tekkis firmaväärtus 24 023 692 eurot. Lisaks võeti 2017. aasta ostuanalüüsi käigus arvele Tere omandamisega kaasa tulnud kaubamärgid Tere, Emma, Hellus, Tere Paradiis Yofir, Võideks, Kohuke, Merevaik, Tere Natural, Päikseke ja Sõprus, kokku summas 6 648 000 eurot. Seoses 2020. aastal juulikuus toimunud Tere aktsiate võõrandamisega kanti eelnimetatud varad bilansist välja.

31.12.2020 seisuga koosneb firmaväärtus alljärgnevatest äriühendustest:

- 2007. aastal omandati AS Rakvere Piim.

AS Rakvere Piim firmaväärtuse testi puhul on lähtutud seisuga 31.12.20 läbi viidud kaubamärkide Farmi ja Farmi Skyr hindamisest. Hindamiseks on kasutatud litsentsitasude vabastamise meetodit (relief from royalty method). Nimetatud meetodi kohaselt leitakse immateriaalse vara väärtus litsentsi- või kasutustasude alusel, mida tuleks maksta kolmandale isikule, juhul kui antud vara ei kuuluks omanikule. Kasutustasu määra (royalty rate) leidmisel on lähtutud piimasektori võrreldavatest turutehingutest ning hinnatavate kaubamärkide tugevusanalüüsist. Testis kasutatud rahavoogude aluseks on kasutusmäära alusel leitud kasutustasud, millest on maha arvestatud administreerimiskulud ja tulumaks.

Test tugineb juhtkonna prognoosile järgmise viie aasta kohta ning prognoosimisel on lähtutud alljärgnevatest eeldustest:

- perioodil 2021-2025 ja perpetuiteedis:
 - Farmi kaubamärgi käibe kasv perioodil 2021-2025 3 % aastas;
 - Farmi kaubamärgi eeldatav käibe kasv perpetuiteedis 1,5 %.
 - Farmi kaubamärgi kasutustasu määr 0,87 %;
 - Farmi Skyr kaubamärgi käibe kasv kasuliku eluea jooksul ehk perioodil 2021-2025 3 % aastas, perioodil 2026-2040 1,5 % aastas;
 - Farmi Skyr kaubamärgi kasutustasu määr 1,11 %;
- diskontomäär 8,13 %

31.12.2020 teostatud testi tulemusena leitud kaetav väärtus on suurem kui bilansiline väärtus.

Firmaväärtuse testi tundlikkuse analüüs näitab, et kui väärtuse testis toimuksid alltoodud muutused, oleks mõju firmaväärtusele järgnev:

- 1 %-punkti võrra väiksem käibe kasv igal prognoosiaastal ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust;
- diskontomäära suurendamine 1 % võrra ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust.

Täielikult amortiseerunud immateriaalse põhivara soetusmaksumus:

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Kaubamärgid	1 278 233	1 278 233
Tarkvara	17 103	17 103
	<u>1 295 336</u>	<u>1 295 336</u>

9. Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud

	31.12.2020	31.12.2019
Sidusettevõtete osad	0	1 636
Antud pikaajalised laenud	27 867 056	0
Pikaajalised intressinõuded	863 172	0
Muud pikaajalised nõuded	8 478 931	0
Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud kokku	37 209 159	1 636

Pikaajaline laenunõue ja sellega seotud intressinõue on seotud Tere AS (tütarettevõtte kuni 10.07.2020, praegune sõsarettevõtte) saneerimiskavaga. Nõue kannab intressi 2,1% + 3 kuu Euribor, mida hakati arvestama alates saneerimiskava esmasest kinnitamisest 28.06.2019.

Muud pikaajalised nõuded on samuti seotud Tere AS saneerimiskavaga. Need nõuded ei kanna intressi ja on arvel diskonteeritud väärtuses diskontomääraga 3,96%.

Juhtkond hindas bilansipäeva seisuga, et saneerimiskava kinnitamine on tõenäoline ning kuna vastavalt saneerimiskavale toimub esimene laekumine saneerimiskava kinnitamisele järgneval kalendriaastal, on saneerimiskava järgsed nõuded seisuga 31.12.2020 kajastatud täies ulatuses pikaajalise nõudena. 21.06.2021 kinnitas Harju Maakohus Tere AS saneerimiskava teistkordselt ja kohustas ettevõtet asuma kava täitma. 21.07.2023 kinnitas Harju Maakohus Tere AS saneerimiskava kolmandat korda, mis tähendab, et juhtkonna hinnang saneerimiskava kinnitamise tõenäosuse kohta sai veelkord kinnitust maakohust.

Täiendav informatsioon nõuete kohta on toodud lisas nr 11.

Seotud osapoolte nõuete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 26.

10. Varud

	31.12.2020	31.12.2019
Tooraine ja materjal	1 297 052	2 256 652
Käibetaara	207 603	553 683
Lõpetamata toodang	116 168	384 613
Valmistoodang	347 196	1 691 808
Ettemaksed varude eest ja kaubad teel	0	38 241
Müügiks ostetud kaubad	31 564	76 433
Varud kokku	1 999 583	5 001 430

Kontsern on aruandeperioodil varusid maha kandnud kuludesse järgmiselt:

	2020	2019
Valmistoodang ja müügiks ostetud kaubad	-109 923	-241 547
Käibetaara	-83 480	-139 278
Tooraine, pooltoode ja materjal	-287 860	-203 646
Mahakandmised kokku	-481 263	-584 470

11. Nõuded ja ettemaksed

	31.12.2020	31.12.2019
Nõuded ostjate vastu	1 488 274	2 320 657
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-60 287	-126 246
Faktooritavad nõuded	292 793	895 943
Nõuded ostjate vastu kokku	1 720 780	3 090 354
Laenu- ja kapitalirendinõuded	0	1 364 803
Intressinõuded	46	24 843
Antud laenud ja intressinõuded	46	1 389 646
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	4 534	103 854
Tulevaste perioodide kulud	19 719	57 488
Tagatised ja deposiidid	6 590	49 207
Ettemaksud ja muud lühiajalised nõuded	239 400	832 516
Muud nõuded	270 243	1 043 065
Lühiajalised nõuded ja ettemaksed kokku	1 991 069	5 523 065
Pikaajalised laenunõuded	27 867 056	0
Pikaajalised intressinõuded	863 172	0
Muud pikaajalised nõuded	8 478 931	0
Pikaajalised nõuded kokku	37 209 159	0

Nõuded ostjate vastu ei ole intressi kandvad ning tasumisele kuuluvate summade maksetähtaeg varieerub kuni 60 päevani.

Nõudeid ostjate vastu on allahinnatud järgmiselt:

	31.12.2020	31.12.2019
Aruandeperioodi alguses	-126 246	-54 273
Varasema allahindluse tühistamine	117	2 772
Allahindluse kajastamise lõpetamine seoses tüürettevõttes kontrolli kaotamisega	65 978	0
Täiendavalt kajastatud allahindlus	-136	-74 745
Aruandeperioodi lõpus	-60 287	-126 246

Pikaajaliste nõuete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 9.

Seotud osapoolte nõuete ja ettemaksete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 26.

Kirje „nõuded ostjate vastu“ analüüs maksetähtaegade lõikes on järgmine:

	Kokku	Tähtaeg ei ole saabunud	< 30 päeva	31-60 päeva	> 60 päeva
31.12.2020	1 720 780	1 661 813	58 394	573	0
31.12.2019	3 090 354	2 839 905	237 118	2 738	10 593

Seisuga 31. detsember 2020 on kirjel „nõuded ostjate vastu“ arved, mille maksetähtaeg on möödas, kuid mida ei ole allahinnatud, summas 58 967 eurot (31.12.2019: 250 449 eurot).

12. Raha ja raha ekvivalendid

	31.12.2020	31.12.2019
Sularaha kassas	985	4 786
Pangakontod	103 003	5 940 128
Raha ja raha ekvivalendid kokku	103 988	5 944 914

Raha pangakontol teenib intressi ujuva intressimääraga, mis põhineb igapäevasel pangahoiuse intressil.

13. Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2020 jagunes AS Farmi Piimatööstus aktsiakapital järgmiselt:

	31.12.2020	31.12.2019
Aktsiate arv	32 796	32 796
Aksia nimiväärtus	63.90	63.90
Aktsiakapital kokku	2 095 664	2 095 664

31. detsembri 2020. seisuga on Kontserni emaettevõtte laenukohustuste tagatiseks panditud ettevõtte aktsiad emaettevõttele kuuluvas ulatuses.

14. Laenukohustused

	31.12.2020	31.12.2019	Keskmine laenuintress	Tähtaeg	Tagatis
Rendikohustuste lühiajaline osa	155 326	993 305	6k E* + 1,4-2%; fikseeritud 2%	01/21 - 12/25	-
Lõpliku konsolideeriva emaettevõtte pikaajalise laenu tagasimaksed järgmisel perioodil	4 620 000	4 358 400	3k E* + 2,65%	03/24	-
Lõpliku konsolideeriva emaettevõtte kontsernikonto	2 899 954	111 855	2,50%	12/21	-
Tütarettevõtte saneerimiskavast tulenevad intressikandvad kohustused	0	100 000	3k E* + 2,1%	12/22 - 12/23	Hüpoteek
Faktooringkohustus	13 682	0	3k E* + 1,29%	06/21	
Krediidiasutuse pikaajalise laenu tagasimaksed järgmisel perioodil	47 586	46 498	3k E* + 2,25%	03/25	Hüpoteek, kommertsant
Lühiajalised laenukohustused kokku	7 736 548	5 610 058			
Rendikohustuste pikaajaline osa	177 067	2 170 907	6k E* + 1,4-2%; fikseeritud 2%	04/21 - 12/25	-
Emaettevõtte pikaajaline laen	17 665 000	31 124 200	3k E* + 2,65%	03/24	-
Tütarettevõtte saneerimiskavast tulenevad intressikandvad kohustused	0	1 216 667	3k E* + 2,1%	12/22 - 12/23	Hüpoteek
Krediidiasutuse pikaajaline laen	162 358	209 944	3k E* + 2,25%	03/25	Hüpoteek, kommertsant
Pikaajalised laenukohustused kokku	18 004 425	34 721 718			
Laenukohustused kokku	25 740 973	40 331 776			

* E = Euribor

Kõik laenukohustused on nomineeritud eurodes.

Lühi- ja pikaajaliste laenude bilansiline maksumus ja õiglane väärtus on ligilähedased, kuna tegelikud intressimäärad on sarnased efektiivsetele intressimääradele.

Täiendav informatsioon tagatiste kohta on toodud lisas 24.

15. Võlad ja ettemaksed

	31.12.2020	31.12.2019
Võlad tarnijatele	6 862 822	9 140 473
Tere AS saneerimiskavaga seotud võlad	0	328 366
Maksuvõlad (lisa 16)	366 679	923 135
Võlad töövõtjatele	272 391	810 924
Muud võlad ja ettemaksed	195 170	1 629 540
Lühiajalised võlad ja ettemaksed kokku	7 697 062	12 832 438
Võlad tarnijatele	155 832	336 862
Tere AS saneerimiskavaga seotud võlad	0	2 350 141
Intressivõlad	0	14 775
Pikaajalised võlad ja ettemaksed kokku	155 832	2 701 778

Tasumisele kuuluvate tarnijate summade maksetähtaeg varieerub vahemikus kuni 60 päeva.

Seotud osapoolte võlgade ja ettemaksete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 26.

16. Maksud

	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2019
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Maksukohustuslase ettemaksukonto	4 534	0	5 025	0
Käibemaks	0	117 746	98 829	155 044
Kinnipeetud tulumaks	0	69 218	0	203 259
Sotsiaalmaks	0	153 858	0	455 302
Töötuskindlustusmaks	0	10 624	0	30 023
Kogumispension	0	7 020	0	22 301
Muud maksud	0	8 218	0	17 599
Maksuintressid	0	0	0	39 647
Maksud kokku	4 534	366 679	103 854	923 135

17. Tulu kliendilepingutest

Kontserni tulu kliendilepingutest jaguneb geograafiliste piirkondade järgi järgmiselt:

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Eesti	64 708 639	88 030 230
Ühendusesisene müük	17 515 402	22 920 090
Eksport kolmandatesse riikidesse	516 566	1 055 117
Müügitulu kokku	<u>82 740 607</u>	<u>112 005 437</u>

Kontserni tulu kliendilepingutest jaguneb tegevusalade lõikes järgmiselt:

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Omatoodangu müük	81 221 068	109 435 709
Ostetud kauba edasimüük	767 796	1 916 569
Teenuste osutamine	366 847	631 087
Tooraine ja materjalide müük	384 896	22 072
Müügitulu kokku	<u>82 740 607</u>	<u>112 005 437</u>

18. Müüdnud toodangu kulu

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Tooraine, materjal ja ostukaup edasimüügiks	-55 147 223	-73 001 827
Tööjõukulud	-5 697 035	-7 667 713
Põhivara kulum	-2 680 101	-3 982 496
Seadmete remont ja hooldus	-1 312 093	-1 613 780
Transpordi- ja logistikakulud	-1 221 986	-1 063 479
Kommunaalkulu	-2 173 153	-3 623 425
Muud müüdnud toodangu kulud	-894 679	-1 924 953
Müüdnud toodete kulu kokku	<u>-69 126 270</u>	<u>-92 877 673</u>

19. Turustuskulud

	2020	2019
Kauba transpordikulud ja logistikateenused	-4 713 557	-6 347 715
Tööjõukulud	-1 727 967	-2 524 015
Reklaami-, turunduse- ja tootearenduse kulud	-1 625 847	-1 831 114
Põhivara kulum	-241 156	-390 355
Muud turustuskulud	-779 307	-1 369 586
Turustuskulud kokku	-9 087 834	-12 462 785

20. Üldhalduskulud

	2020	2019
Tööjõukulud	-758 270	-1 316 317
Mitmesugused sisseostetud teenused	-468 128	-506 537
Põhivara kulum	-299 624	-475 879
IT kulud	-176 015	-201 261
Kommunaalteenuste kulu	-71 753	-63 021
Muud üldhalduskulud	-227 969	-384 923
Üldhalduskulud kokku	-2 001 759	-2 947 938

21. Muud äritulud

	2020	2019
Kasum põhivara müügist	13 828	65 657
Sihtfinantseerimine	171 209	54 469
Kinnisvara õiglase väärtuse muutus	0	257 000
Muud äritulud	65 169	649 688
Muud äritulud kokku	250 206	1 026 814

22. Muud ärikulud

	2020	2019
Kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-20 232	-164 840
Muud ärikulud	-36 060	-73 192
Muud ärikulud kokku	-56 292	-238 032

23. Finantstulud ja -kulud

	2020	2019
Intressitulud	297 355	444 352
Intressikulud	-1 066 880	-1 546 099
Muud finantstulud ja -kulud	-8 982 248	-173 861
Finantstulud ja -kulud kokku	-9 751 773	-1 275 608

Aruandeaasta keskel, 10. juulil 2020 omandas Maag Grupi tütarettevõtte Nordic Milk OÜ Farmi Piimatööstusele kuulunud Tere AS-i aktsiad. Tehingu käigus võõrandas Farmi Piimatööstus tütarettevõtte aktsiad sõltumatu hindaja poolt määratud õiglasest väärtusest.

2017. aastal soetati tütarettevõtte Tere AS kokkuleppehinnaga, mis sisaldas ka ostutehingu käigus emiteeritud Farmi Piimatööstuse uute aktsiate väärtust. Alates tütarettevõtte soetamisest hakkas AS Farmi Piimatööstus koostama konsolideeritud aruandeid vastavalt rahvusvahelisele raamatupidamisstandardile. Kui aruandeid oleks konsolideerimisperioodil koostatud vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile, oleks aruandeaastal tütarettevõtte müügist saadud tinglik kahjum 7 miljoni euro võrra väiksem.

24. Kommertspandid, hüpoteegid ja tagatised

Kontserni ja lõpliku konsolideeriva emaettevõtte laenude tagatisteks on:

- kommertspandid ettevõtte varadele;
- ettevõtte aktsiate pant emaettevõttele kuuluvas osas;
- hüpoteegid kinnistutele;
- eelmistelt finantseerimisasutustelt loovutamise teel omandatud nõudeõigus Tere AS vastu.

Seisuga 31. detsember 2020 moodustas tagatiste kogusumma 45,8 miljonit eurot ja tagatiste bilansiline väärtus oli 50,1 miljonit eurot. Seisuga 31. detsember 2019 esitatud finantsseisundi aruanne kajastas konsolideeritud tagatise kogusummas 52,6 miljonit eurot ja nende tagatiste bilansiline väärtus oli 57,5 miljonit eurot.

25. Rendilepingud

Kontsern kui rentnik

Rent hõlmab Kontserni poolt ruumide, sõidukite, tootmiseseadmete, kontoriseadmete, tõstukite ja muude seadmete eest tasumisele kuuluvaid rendimakseid. Rendilepingute tingimused, hinnaparandusklauslid ja pikendamise tingimused on erinevad. Rendilepingute tasumise lõpptähtajad, alusvaluutat ja intressimäärad on toodud lisas 14. Sõidukite ning masinate ja seadmete rendiperioodid on tavapäraselt 3-10 aastat. Kontsern rendib ka kontoritehnikat, mille lepingujärgne rendiperiood on tavapäraselt üks kuni viis aastat. Sellised rendid on Kontsern määratlenud kas lühiajaliste või väheväärtuslike varade rentidena.

Alates 1.1.2019 on Kontsern esmakordselt rakendanud IFRS 16 „Rendilepingud“. IFRS 16 rakendamisel kajastas Kontsern täiendavalt materiaalse põhivarana ja rendikohustusena rendid, mis varasemalt olid klassifitseeritud kui „kasutusrent“ vastavalt IAS 17.

	Maa ja hooned	Sõidukid	Masinate ja seadmed	Muu inventar	Kokku
Ümberklassifitseeritud kapitalirent	0	409 582	2 418 401	49 416	2 877 398
IFRS 16 esmakordne rakendamine 1.1.2019	517 592	648 984	210 374	0	1 376 950
Korrigeeritud jääkmaksumus 1.1.2019	517 592	1 058 566	2 628 775	49 416	4 254 348
Aruandeperioodi kulum	-180 115	-196 677	-538 101	-13 712	-928 605
Kasutusõiguse varade lisandumised, soetused	212 601	289 369	259 957	0	761 927
Kasutusõiguse varade kajastamise lõpetamised	-176 505	-255 208	-471 079	0	-902 792
Jääkmaksumus 31.12.2019	373 573	896 049	1 879 552	35 704	3 184 878
Aruandeperioodi kulum	-100 276	-123 740	-344 376	-8 138	-566 530
Kasutusõiguse varade lisandumised, soetused	0	309 043	167 380	12 116	488 539
Vara kajastamise lõpetamine tütarettevõttes kontrolli kaotamisest	-273 297	-791 773	-1 016 040	-28 848	-2 109 958
Kasutusõiguse varade kajastamise lõpetamised	0	-151 238	-18 935	0	-170 173
Jääkmaksumus 31.12.2020	0	138 341	677 581	10 834	826 756

Kontserni konsolideeritud koondkasumiaruandes on kajastatud järgmised summad seoses rendilepingutega:

	2020	2019
Intressikulu rendilepingutelt	33 190	71 021
Väheväärtuslike ja lühiajaliste rendilepingute kulu	67 054	122 993
Aruandeperioodi kulum	566 530	928 605
	666 774	1 122 619

Rendikohustiste tulevikumaksed vastavalt tähtaegadele jagunevad järgnevalt:

	31.12.2020	31.12.2019
Järgmise aasta jooksul	155 326	993 305
2–5 aasta jooksul	177 067	2 170 907
	332 393	3 164 212

Täiendav informatsioon lisas nr 14.

26. Tehingud seotud osapooltega

	31.12.2020	31.12.2019
Nõuded		
Emaettevõtte	411 625	474
Lõplik konsolideeriv emaettevõtte	103 049	0
Samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted*	37 210 684	5 559
Lõpliku konsolideeriva emaettevõtte eraisikust omanikega seotud ettevõtte	0	1 364 703
	37 725 357	1 371 161
Kohustused		
Emaettevõtte	332 280	1 281 622
Lõplik konsolideeriv emaettevõtte	25 248 497	0
Samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted*	229 124	184 447
Lõpliku konsolideeriva emaettevõtte eraisikust omanikega seotud ettevõtte	0	49 170
	26 230 096	1 515 239
	2020	2019
Müüdud kaubad ja teenused, intressitulud		
Emaettevõtte	89 712	456 121
Lõplik konsolideeriv emaettevõtte	116 578	0
Samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted	1 336 357	133 632
Lõpliku konsolideeriva emaettevõtte eraisikust omanikega seotud ettevõtte	37 346	127 705
	1 579 993	717 458
Ostetud kaubad ja teenused, intressikulud		
Emaettevõtte	1 000 244	1 542 758
Lõplik konsolideeriv emaettevõtte	303 301	0
Samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted	4 852 960	1 811 421
Lõpliku konsolideeriva emaettevõtte eraisikust omanikega seotud ettevõtte	825 786	1 516 621
	6 982 291	4 870 800

* Samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad aruandeaasta lõpu seisuga Tere AS, Meieri Transport AS, Rannarootsi Lihatööstus AS ja Nigula Piim OÜ.

Aruandeaastal arvestati ettevõtte juhtivtöötajatele tasusid koos sotsiaalmaksuga 537 599 eurot. 2019. aasta tasud koos sotsiaalmaksudega moodustasid kokku 1 618 624 eurot.

27. Tingimuslikud kohustused

Seisuga 31.12.2020 moodustas jaotamata kasum 13 223 119 eurot (2019: 20 256 235 eurot).

	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2019</u>
Aruandeperioodi alguses	20 256 234	17 040 653
Kohustuslik reservkapital	0	-14 634
Aruande perioodi kasum (-kahjum)	-7 033 115	3 230 215
Aruandeperioodi lõpus	<u>13 223 119</u>	<u>20 256 234</u>
 Maksimaalne võimalik ettevõtte tulumaksu kohustus	 <u>2 644 624</u>	 <u>4 051 247</u>
 Maksimaalne võimalik dividendi väljamakse	 <u>10 578 495</u>	 <u>16 204 987</u>

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja dividendide tulumaksu kulu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2020.

28. Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ning need ei ole emaettevõtte eraldiseisvad finantsaruanded IAS 27 "Konsolideerimata finantsaruanded" mõistes.

Konsolideerimata finantsseisundi aruanne

	31.12.2020	31.12.2019
VARAD		
Pikaajalised varad		
Materiaalne põhivara	5 705 814	6 952 905
Kinnisvarainvesteeringud	314 000	314 000
Immateriaalne põhivara	3 617 519	3 851 719
Pikaajalised finantsinvesteeringud	0	12 008 286
Pikaajalised nõuded	37 209 159	35 985 903
Pikaajalised varad kokku	46 846 492	59 112 813
Käibevara		
Varud	1 999 583	1 840 017
Nõuded ja ettemaksed	1 991 069	4 270 918
Raha ja raha ekvivalendid	103 988	141 207
Käibevara kokku	4 094 640	6 252 142
VARAD KOKKU	50 941 132	65 364 955
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED		
Omakapital		
Aktiivkapital	2 095 664	2 095 664
Ülekurss	1 735 286	1 735 286
Kohustuslik reservkapital	209 566	209 566
Muud reservid	63 912	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum	13 223 119	14 355 390
Omakapital kokku	17 327 547	18 459 818
Pikaajalised kohustused		
Laenukohustused	18 004 425	31 503 799
Võlad ja ettemaksed	155 832	336 862
Sihtfinantseerimine	17 966	28 746
Pikaajalised kohustused kokku	18 178 223	31 869 407
Lühiajalised kohustused		
Laenukohustused	7 736 548	7 370 813
Võlad ja ettemaksed	7 697 062	7 664 917
Sihtfinantseerimine	1 752	0
Lühiajalised kohustused kokku	15 435 362	15 035 730
Kohustused kokku	33 613 585	46 905 137
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU	50 941 132	65 364 955

Konsolideerimata kasumiaruanne

	2020	2019
Tulu kliendilepingutest	49 864 195	50 408 931
Müüdud toodangu kulu	-40 889 778	-40 818 942
Brutokasum	8 974 417	9 589 989
Turustuskulud	-5 600 483	-5 580 057
Üldhalduskulud	-1 430 309	-1 630 414
Muud äritulud	201 540	304 259
Muud ärikulud	-39 451	-173 880
Ärikasum (-kahjum)	2 105 714	2 509 897
Finantstulud	958 117	302 939
Finantskulud	-4 196 102	-2 675 124
Kasum (-kahjum) enne maksustamist	-1 132 271	137 712
ARUANDEAASTA PUHASKASUM (-KAHJUM)	-1 132 271	137 712

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 31.12.2018	2 095 664	1 735 286	194 932	63 912	14 232 312	18 322 106
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	0	14 634	0	-14 634	0
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	137 712	137 712
Seisuga 31.12.2019	2 095 664	1 735 286	209 566	63 912	14 355 390	18 459 818
Aruandeaasta kahjum	0	0	0	0	-1 132 271	-1 132 271
Seisuga 31.12.2020	2 095 664	1 735 286	209 566	63 912	13 223 119	17 327 547

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

	2020	2019
Rahavoog üritegevusest		
Puhaskasum	-1 132 271	137 712
<i>Korrigeerimised:</i>		
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	1 315 746	1 359 629
Immateriaalse vara amortisatsioon ja väärtuse langus	234 199	144 919
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse muutus	0	-219 000
Kasum/-kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	20 232	141 212
Finantskulud	4 062 537	2 675 124
Finantstulud	-958 117	-302 939
Muud mitterahalised korrigeerimised	0	-6 887
Rahavoog äritegevusest enne käibekapitali muutusi	3 542 326	3 929 770
Nõuete ja ettemaksete muutus	2 012 967	-103 717
Varude muutus	-159 566	90 598
Võlgade ja ettemaksete muutus	-106 064	-772 011
Rahavoog äritegevusest kokku	5 289 663	3 144 640
 Rahavoog investeerimistegevusest		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara ost	-74 567	-345 277
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük (müügihinnas)	2 500	71 167
Saadud intressid	1 743	3 157
Rahavoog investeerimistegevusest kokku	-70 324	-270 953
 Rahavoog finantseerimistegevusest		
Saadud laenud	240 000	200 000
Laenude tagasimaksed	-4 396 081	-3 913 795
Faktooringkohustuse muutus	13 682	0
Kontsernikonto arvelduskrediidi saldo muutus	197 844	2 702 110
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed	-310 903	-523 201
Makstud intressid	-1 001 100	-1 334 319
Muud rahavood finantseerimistegevusest	0	-6 355
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku	-5 256 558	-2 875 560
 RAHAVOOD KOKKU	-37 219	-1 873
 Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	141 207	143 080
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	103 988	141 207

29. Bilansipäevajärgsed sündmused

Ukraina-Vene sõda

24. veebruaril 2022 alustas Venemaa laialdast sõjalist rünnakut Ukrainale. Selle tulemusena on Euroopa Liidu, Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja teiste riikide poolt kehtestatud mitmeid sanktsioone Venemaale ja Valgevenele. Ettevõtte on kaardistanud seoseid sanktsioneeritud ja sõjalise piirkonnaga ning hinnanud tõenäolisi riskistsenaariume, mis võivad mõjutada tootmist, energiavarustust ja tarneahelaid. Sõjast tingituna on kasvanud eelkõige kulutused energiale, mistõttu on ettevõtte teinud lisakulutusi ka energiavarustuse katkemise riski maandamiseks. Ettevõttel ei ole varasid ega olulisi lepingupartnereid sanktsioneeritud riikides. Ettevõtte käsitleb sõjalisest konfliktist, kasvanud geopoliitilistest pingetest ning sanktsioonidest põhjustatud olukorda ja selle võimalikke mõjusid aruandekuupäevajärgse mittekorrigeeriva sündmusena.

Toorpiima hinna kasv

Alates 2021. aasta neljandast kvartalist hakkas toorpiima keskmine hind jõuliselt tõusma, saavutas väga järsu tõusunurga 2022. aasta teisest kvartalist ja jõudis haripunkti 2022. aasta detsembrikuuks. Tavapärast suvist hinnaleevendust Euroopa toorpiima hinnas ei ole toimunud viimasel kahel aastal. 2023. aasta jooksul hakkas Euroopas toorpiima hind langema.

Tere AS saneerimiskava

Harju Maakohus kinnitas oma 21.06.2021 määrusega teistkordselt sõsarettevõtte AS Tere saneerimiskava, millele esitasid määruskaebused võlausaldajad Flinty OÜ, Kentex Finance Eesti OÜ ja Fepower OÜ. Tallinna Ringkonnakohus oma 05.11.2021 määrusega saatis eeskätt formaalsetel põhjustel saneerimiskava kinnitamise tagasi maakohtusse. 2021. aastal maksis AS Tere Farmile ära saneerimiskava järgsed 2 aasta maksed summas 2,9 miljonit eurot, millele lisandusid intressid summas 0,3 miljonit eurot. Harju Maakohus kinnitas 21.07.2023 AS Tere saneerimiskava kolmandat korda ning saneerimisseaduse § 37 lg 1 kohaselt maksis AS Tere Farmile 2023. aastal ära AS Tere saneerimiskava järgsed 3. aasta maksed summas 3,66 miljonit eurot ja intressid summas 0,3 miljonit eurot. Saneerimiskava kinnitanud 21.07.2023 kohtumäärusele esitasid veelkordselt määruskaebused Flinty OÜ ja Kentex Finance Eesti OÜ (likvideerimisel).

KAHJUMI KATMISE ETTEPANEK

AS Farmi Piimatööstus juhatus teeb ettepaneku katta 2020. majandusaastal tekkinud kahjum summas 7 033 115 eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvelt:

Eelmiste perioodide jaotamata kasum	20 256 234
2020. majandusaasta kahjum	<u>-7 033 115</u>
Kumulatiivne kasum	<u>13 223 119</u>
 Jaotamata kasum seisuga 31.12.2020	 <u><u>13 223 119</u></u>

05. veebruar 2024

„AITÄH KÕIGILE, KES OSTAVAD FARMI PIIMA”

Indrek Klammer
Aasta Põllumees 2019,
Farmi piimatarnija

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 05.02.2024

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus (registrikood: 10928619) 01.01.2020 - 31.12.2020 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ÜLO KIVINE	Juhatuse liige	05.02.2024

Aruande üldkoosoleku kinnitamise staatus

Üldkoosoleku poolt kinnitatud

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud Aktsiaselts Farmi Piimatööstus ja tema tütaretevõtjate (grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2020, konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt grupi konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme grupist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Asjaolu rõhutamine

Oleme 28.07.2021 väljastanud vandeauditori aruande Aktsiaselts Farmi Piimatööstus 31.12.2020 seisuga koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele. Käesolevaga on Aktsiaselts Farmi Piimatööstus koostanud 31.12.2020 seisuga kordusaruande, mille osas on selgitav informatsioon muudatuste kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas 1. Nimetatud asjaolu rõhutamine ei kujuta endast märkust meie arvamuse osas. Käesolev sõltumatu vandeauditori aruanne asendab meie 28.07.2021 väljastatud aruannet, mis on tagasi võetud.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme teatud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas grupi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad grupi konsolideeritud raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks grupi sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsibi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust grupi suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.
- hangime grupi majandusüksuste või äritegevuste finantsteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamus grupi konsolideeritud finantsaruannete kohta. Me vastutame grupiauditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mistahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Liina Randmann

Vandeaudiitori number 661

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 17

Narva mnt 5, Tallinn, Harju maakond, 10117

Tallinn, 05.02.2024

Audiitorite digitaalallkirjad

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus (registrikood: 10928619) 01.01.2020 - 31.12.2020 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
LIINA RANDMANN	Vandeaudiitor	05.02.2024

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Piima töötlemine, piimatoodete ja juustu tootmine	1051	49243923	98.76%	Jah